Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 15 (1265) ♦ Четвер, 25 січня 1996 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: "Я вірю, що ми відродимо наше село"

Немає нині для нас нічого важливішого, як те, щоб кожна людина мала хліб і до хліба. Тут, якщо хочете, — вся суть нашої незалежності.

У цьому контексті особливо актуально прозвучав виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза перед заступниками голів Рад, які ведуть питання агропромислового комплексу. Він викликав великий резонанс серед спеціалістів і широкої громадськості. Враховуючи інтерес і прохання читачів, пропонуємо його вашій увазі. **(Дивіться 2—3 стор.).**

ВІЗИТ ДО ЛИТВИ

Учора розпочався офіційний візит парламентської делегації України на чолі з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом до Литовської Республіки.

Під час візиту передбачені зустрічі з Головою Сейму Чеславасом Юршенасом, Президентом Альгірдасом Бразаускасом, Прем'єр-міністром Адольфасом Шлежавічусом, а також виступ Олександра Мороза в Сеймі Литовської Республіки.

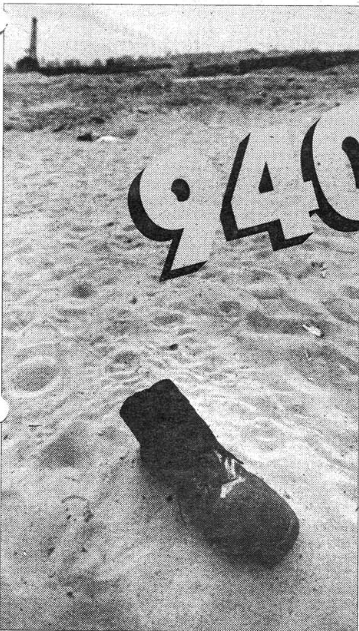
У керівництві ПАРЄ - наші люди

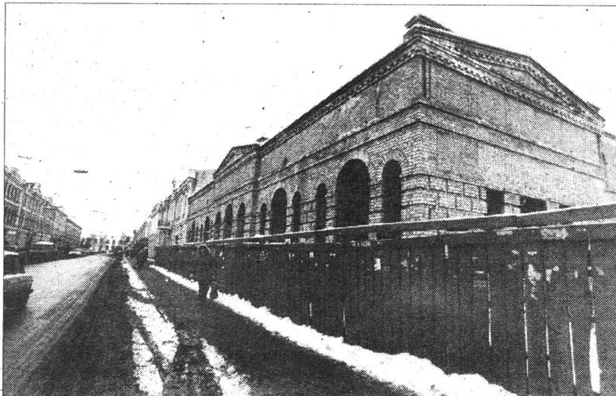
Триває робота Парламентської Асамблеї Ради Європи у комітетах і групах. І відразу приємна новина — главу української делегації Бориса Олійника обрано віце-головою ПАРЄ.

Значна увага приділяється питанню вступу до Ради Європи Росії. Парламентарії різко засудили терористичний акт дудаєвських бойовиків у Дагестані, але разом із тим вважають, що російська влада не вжила достатніх заходів для безпеки заложників.

Все ж більшість схиляється до того, щоб Росію до РЄ прийняти. «Це слід зробити, незважаючи на те, що її політика з ряду напрямів заслуговує на критику, — заявила Лені Фішер, голова ПАРЄ. - Європі вигідніше, щоб Росія була з нею, а не проти неї».

У довгобудах "закопано" 940 трильйонів карбованців

І лежати їм мертвим вантажем, здається, ще дуже довго, бо на нинішній час планувалося продати до 10 тисяч об'єктів незавершеного будівництва, але результати невтішні: у 1994 році продано лише 40 таких об'єктів, а у 1995 — на 11 більше. Отже, потрібно шукати причину, яка гальмує цей процес. Всього ж у нас об'єктів незавершеного будівництва майже 45 тисяч, тому за нинішніх темпів ми продаватимемо їх і в наступному столітті. Щоправда, на той час від них нічого не залишиться, бо довгобуди нестримно руйнуються. Голова Комісії Верховної Ради з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів Валерій Череп проаналізувавши матеріали, подані до Комісії Фондом держмайна та міністерствами економіки і статистики, підрахував, що в довгобудах «закопано» 940 трильйонів карбованців. А це майже половина планованої доходної частини бюджету на 1996 рік! Тому, очевидно, насамперед треба говорити не про обов'язкове відшкодування цієї суми, а щоб недобудовані об'єкти найближчим часом було введено в дію та щоб вони не перетворилися на руїни. Бо тоді їх вартість дорівнюватиме вартості цього черевика, що його запримітив наш фотокор поблизу одного із довгобудів. Судячи з того, що він майже розпався під дією сонця та дощу, будівельники з цього об'єкта пішли давно. Але Бог з ним, із тим черевиком — головне, щоб така сама доля не спіткала довгобуди.

Втім, щось у цьому напрямі таки робиться — нещодавно при Фонді держмайна створено госпрозрахунковий центр з продажу об'єктів незавершеного будівництва на комерційній основі. І це вселяє надію.

Інші матеріали на тему приватизації читайте на 12-й стор.

На фото Сергія КОВАЛЬЧУКА: об'єкт незавершеного будівництва, який виставлено на продаж — кінотеатр «Ілюзіон», розташований у Подільському районі Києва.

Індія готує хліб-сіль

Учора Голова Верховної Ради Олександр Мороз прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Індія в Україні пана Раджендра Кумар Раї. Темою зустрічі став подальший розвиток торгово-економічного співробітництва обох країн.

Індійський дипломат нагадав, що певні проблеми наших відносин вимагають вирішення на державному рівні. Пан посол скористався нагодою і передав Олександру Морозу офіційне запрошення від парламенту Індії приїхати у Делі. Голова Верховної Ради подякував, відзначивши нагальну необхідність такої поїздки.

Питання розв'язувати лІпше віч-на-віч

Сьогодні в Запорізькій області має побувати Президент України Леонід Кучма. У насиченій програмі є поїздка і до Енергодара, на атомну станцію. Не виключено, що саме під час перебування Президента України на ЗАЕС буде нарешті позитивно вирішене клопотання облдержадміністрації щодо надання дозволу Запорізькій атомній на адресний продаж енергії шостого енергоблоку задля отримання необхідних коштів у розмірі 22,9 трильйона карбованців — на завершення будівництва комплексу АЕС та введення передбачених проектом об'єктів соціальної інфраструктури.

Вийшов з метро ювіляром

Перший мільйон пасажирів перевезено у Дніпропетровському метрополітені. Ювіляром-щасливчиком виявився науковець з металургійної академії Олександр Вишняков. Але його почуття поділяють усі дніпропетровці. Адже на зміну чуткам про загрозу зупинки метро тепер говорять про майбутнє свято, яке буде влаштовано з нагоди перевезення 52 мільйонів пасажирів, тобто символічно — всього населення України. Можливо, чекати цього довго не доведеться.

ДОПОМОГЛИ ВІЙСЬКОВІ

Снігопади, що обрушилися наприкінці минулого — на початку цього року на Україну і, зокрема, на її західні райони, завдали чималої шкоди. Були пошкоджені лінії електромереж, на деякий час припинилось автомобільне сполучення між окремими населеними пунктами. На допомогу органам місцевої влади в ліквідації наслідків стихії прийшли військові. Протягом січня інженерні підрозділи Прикарпатського військового округу очистили від снігових заносів понад дві тисячі кілометрів доріг в шести областях, надали іншу допомогу. Про це Укрінформу повідомила прес-служба Міністерства оборони України.

Остання надія — на міністра

Більше місяця страйкує колектив шахтоуправління «Ватутінське» об'єднання «Олександріявугілля», що в Звенигородському районі на Черкащині. Гірники вимагають видати їм зарплату, яку вони не одержують три місяці. Адміністрація шахтоуправління намагається вийти зі скрутного становища, але все марно. На прохання страйкарів у Ватутіному побував народний депутат України Сергій Пасько, котрий пообіцяв запросити до робітничого міста міністра вугільної промисловості, щоб разом спробувати розв'язати конфлікт.

Олександр МОРОЗ: «Я вірю, що ми

Знаю, що вам доводиться сьогодні відповідати на дуже багато запитань, на котрі простих відповідей не існує. Та найважче тому, що не можна пояснити людям причини багатьох ситуацій. Бо, здається, немає логіки в тому, щоб жити на селі, працювати, як і раніше, сумлінно і не мати від держави ніякої віддачі, не повертати затрат на виробництво продукції. Ще й при тому чути, що це нібито обумовлено змістом реформ і що це — добре.

Тому я хотів би більше сказати про своє бачення означених проблем і про підходи до них Верховної Ради.

Коли б я сказав, що ситуація в економіці кризова, тим би нічого нового не повідомив, — ви і без мене це добре знаєте. Бо нині йдеться про руйнування виробництва, про втрату кооперативних зв'язків, про стагнацію економіки в цілому. Доказів, на жаль, надзвичайно багато. Та коли проаналізувати ситуацію в агропромисловому комплексі, то доводиться відзначати: в цій галузі і спад виробництва, і фінансовий стан господарств зараз такий, що є всі підстави вважати його катастрофічним.

Про це можна судити хоч би по таких фактах. Минулого року на гектар ріллі вносилось до 30 кілограмів міндобрив у перерахунку на діючу речовину, це означає — нищиться родюча сила землі, катастрофічно деградує основний засіб виробництва. Показник у п'ять з половиною разів менший, ніж був 1990 року, і в тринадцять разів менше, ніж у країнах, які ми називаємо розвиненими, рівня яких хочемо досягти.

За Адамом Смітом, «земля — мати багатства, а труд — його батько». Так от, тільки завдяки тому, що земля українська ще спроможна на певну віддачу, а люди сумлінно працюють, вдалося досягти (якщо враховувати всі нинішні обставини) ніби й непоганих показників. Але ж це рівень показників сімнадцятирічної давності. Тому треба, звичайно, дбати про експортний потенціал, про розрахунки за енергоносії, про необхідність кредитів, для того, щоб можна було функціонувати нашому виробництву. Потрібно. Але не забувати, що земля — наш найбільший потенціал, наше найбільше багатство. Саме тут наш експортний потенціал і все, що з цим пов'язано. Якщо держава повернеться лицем до села, до потреб сільгоспвиробництва, тоді й буде віддача, буде продукція, будуть її запаси, будуть фонди відповідні, які дадуть змогу нормально працювати на селі. Та й не тільки на селі.

Вже не торкаюся фінансового стану господарств. Пригадую зовсім недавній час, коли, наприклад, у Київській області не було жодного збиткового господарства. А сьогодні в Україні більше половини їх фактично збиткові, заборгованість за всіма видами платежів складає понад 300 трильйонів карбованців. Це відбивається на бюджетній сфері, на фінансовому становищі підприємств різних галузей.

Тепер про деякі загальні тенденції нашого господарювання, про загальні причини того стану, що маємо. У нас справді є деякі об'єктивні передумови для того, щоб вести наше господарство, загальну економіку збитково. Тому що структура її така. Ми успадкували приблизно п'яту частину економіки колосальної держави — Радянського Союзу. В тій економіці необхідно було робити структурну перебудову. Найперше —виходячи з потреби її соціальної переорієнтації. І в загальних фразах ще в 1985 — 1986 роках, на хвилі «апрельского ветра», речі говорилися правильні — потрібно було робити структурні переміни. Але промовами все і закінчилося. Та ось ми одержали великий уламок тієї економіки, котрий продукував щороку близько двох мільярдів доларів збитків. Тому що структура така: гірничо-металургійний, військово-промисловий комплекси, сировинні галузі. Одержавши таку частку економіки, ми мусили подбати про забезпечення нових кооперативних зв'язків, нових технологічних циклів на території України. Цього не зроблено й досі і, власне, й підходів в такому напрямку ще немає.

Враховуючи цю обставину і те, що затрати на виробництво не покриваються доходами, можна зрозуміти потребу у міжнародних кредитах, але так, щоб згодом вивільнитися від кредитної залежності. Для цього потрібно мати власну економічну політику. Висновок, однак, прикрий, — протягом останніх п'яти років Україна не має власної економічної політики. В цьому основна причина погіршення економічного стану, зростання зовнішніх боргів, зростання нашої залежності від міжнародних фінансових організацій.

Ще раз хочу наголосити: ми змушені сьогодні брати кредити у МВФ, у Світового банку для того, щоб мати змогу розраховуватися за постачання газу, матеріалів і компонентів для нашого виробництва. Але при всьому цьому треба робити конкретні кроки для структурної перебудови економіки.

Що ж виходить на практиці? Беремо кредити у міжнародних організацій, розраховуємося з їх допомогою за газ і нафтопродукти, запускаємо те у сировинні галузі, де технологія — високозатратна, егергозатратна. Продукцію ж одержуємо напівсировинну — у вигляді металу. Метал збуваємо за кордон. Частина коштів повертається на підприємство, частина десь осідає. По суті, весь експортний потенціал зав'язаний сьогодні на енергомістких сировинних галузях економіки, він не спирається на інші технологічні цикли, на інші галузі.

Таким чином, ситуація поглиблюється: бо починаємо споживати енергоносіїв все більше — в п'ять-шість разів більше на душу населення, ніж, скажімо, у Німеччині, Японії. Імпортуємо і споживаємо газу більше, ніж та ж Англія, Німеччина, Франція та деякі інші держави, разом узяті. Безперечно, така структура економіки не може бути ефективною. Якщо цей процес триватиме, ми можемо автоматично, незалежно від волі політиків, розпрощатися зі своєю економічною, а отже, й політичною незалежністю.

От у чому полягає передумова і нинішнього стану економіки, і необхідності змін. Обговорюючи план соціально-економічного розвитку на нинішній рік і на перспективу, план розвитку агропромислового комплексу, мусимо виходити з цієї обставини. Треба вивільнятися з економічної залежності, поступово створюючи ті плацдарми, які дадуть змогу структурно перебудувати економіку, соціально її переорієнтувати на потреби власного населення, стимулювати застосування високих технологій. Не маємо права закривати очі на те, що деградують насамперед високотехнологічні виробництва з солідним науковим потенціалом. Наша, скажімо, мікроелектроніка знана у всьому світі. Продукцію Хмельницького радіозаводу, ряду вінницьких підприємств із задоволенням купують у Німеччині, інших державах. Тим часом загалом наша мікроелектронна промисловість ледь животіє, використовує близько 7 — 10 відсотків від своєї потужності.

Все це свідчення рівня кризи, її глибини, доказ потреби шукати ефективних шляхів виходу з неї. Вони, на моє розуміння, повинні зводитися до державної уваги, державної підтримки, державного кредитування ключових галузей, ключових підприємств, які повинні бути своєрідними каталізаторами оновлення виробництва. Підтримувати їх для того, щоб можна було через них оживити інші виробництва, через зміцнення оборотних коштів на підприємствах, зв'язаних виробничою кооперацією.

Переконаний, що відторгнення держави від процесів в економіці під маркою того, що ми за вільний ринок, неприпустиме. Ніхто в світі такої позиції давно не сприймає. А в Україні діється так, ніби ми якесь унікальне утворення. Ще раз повторюю: це згубна лінія для держави. І не приховую цих думок. Вважаю, що, наприклад, ті кроки, які робив уряд Віталія Масола у 1994 році, виходячи із принципу, що темпи інфляції не мають значення тоді, коли їх випереджають темпи нарощування виробництва, були правильними. Гадаю, що це абсолютно необхідна умова, яка повинна братись на озброєння нинішнім урядом, особливо в такому кризовому стані, коли потрібно рятувати і окремі галузі, і економіку в цілому, і закладати надійніші основи для того, щоб «жив» бюджет.

Руйнування економіки, відставання її від потреб держави відчувається найгостріше і найперше через бюджетну політику. Не випадково на останньому засіданні Президії Верховної Ради, розглядаючи це питання, ми запропонували Кабінетові Міністрів утримуватися від виплат за рахунок передбачуваних на 1996 рік видатків бюджету. В тому числі й призупинити виконання рішення щодо зміни заробітної плати для державних службовців, оскільки воно не випливає із загальної концепції реформування економіки і стану справ у бюджетній сфері в цілому. Тим більше, що під прикриттям зміни заробітної плати вводиться підвищення комунальних платежів, та ще й так, що витрати сімейного бюджету зростатимуть набагато більше, ніж доходи.

Парламент прийме постанову або закон, аби утверджувати відповідальне ставлення до бюджету, до Закону про бюджет.

Це обумовлено, зокрема, тим, що на основі аналізу звіту Кабінету Міністрів про виконання бюджету у 1994 році створюється враження, ніби бюджет приймається «для годиться», а витрати здійснюються так, як хто того забагне. Подається звіт без інформації про всі статті бюджету, аби якось вийти на загальні параметри. А на те, що всередині бюджету робиться, не звертається увага. От і виходить, що основний закон, за яким живе держава, це, так би мовити, для форми, а уряд чи міністерства жонглюють коштами, як їм заманеться. Схоже, що чи не вперше в історії Верховної Ради буде відхилено звіт. Проект постанови передбачає звернення до Прокуратури відносно притягнення до відповідальності людей, причетних до порушення бюджету.

Подібному ставленню до бюджету буде покладено край. Державний бюджет віднині буде взято під жорсткий контроль. Для того незабаром розглянемо проект Закону про Контрольну палату Верховної Ради, яка слідкуватиме за використанням бюджетних асигнувань державними структурами. А далі, можливо, зробимо її і Державною контрольною палатою, щоб можна було з її допомогою контролювати виконання бюджету і на місцевому рівні. Хоч це справа дещо пізнішого часу.

Важливіше сьогодні подивитися на те, що робиться у цілому в державі, у центральних відомствах. Вже тепер контрольну функцію Верховної Ради в цьому напрямку посилено. Аналіз, до речі, дає підстави для серйозних висновків: відомства, підприємства користуються бюджетними засобами занадто довільно. Більше того, виходить так, що міністерство або відомство одержує бюджетні кошти під конкретні потреби, а фінансуються посередницькі організації, приватні підприємства. Причому обсяги такого вільного ставлення до бюджетних коштів сягають мало не половини цих ресурсів. Відтак назрілим стає питання і про створення Державного бюджетного банку, і про вдосконалення роботи казначейства. Адже найбільша грошова маса рухається саме в бюджетній сфері. Треба, щоб комерційні банки мали серйозного конкурента. Тоді буде конкуренція, не так різко зростатиме процентна ставка, комерційні банки працюватимуть в умовах, значно ближчих до реалій господарського життя.

Хотів би також торкнутися заходів щодо подолання кризового стану в аграрному секторі та програми реформування агропромислового комплексу, про яку йшлося в грудні на нараді за участю вищих керівників держави і представників областей.

На мій погляд, учасники наради вчинили правильно, не схваливши проект програми, розроблений Кабінетом Міністрів. В цьому документі, досить солідному за обсягом, кожен з нас зустріне до болю знайомі речі. Це сумнозвісна продовольча програма брежнєвського часу, наслідки якої ми бачимо тепер. І методологія цієї програми точно така ж. По суті, ця програма розроблена Мінсільгоспом для Мінсільгоспу. Це ніяка не національна програма. Вона абсолютно нічого не дає для села, ніколи не буде виконана.

Якщо говорити про справді національну програму, то в ній повинні бути визначені завдання для міністерств машинобудування, хімічної промисловості, для банківської системи, для сервісних підприємств і галузей, для тих, хто реалізує продукцію тощо. Звідти має випливати перелік законодавчих актів, які регулюють відносини в агропромисловому комплексі, «вмонтовують» його в цілому в економіку України. Цього ж немає в проекті немає. Тому це не національна програма, це, так би мовити, план добрих намірів тих, хто сьогодні керує Міністерством сільського господарства — і не більше.

Власне, до чого насправді зводиться оця програма, викладено на одній сторінці. А йдеться про перетворення агропромислового комплексу на дрібнотоварне виробництво. Решта сторінок присвячені введенню індустріальних технологій. Тобто тут взаємознищувальні вектори, суперечність, яка в результаті все зводить до нуля. Те, про що говориться на тій одній сторінці, означає розвал агропромислового комплексу, розвал виробництва в цілому. **Документ, власне, дублює відомий Указ Президента осені 1994 року, в якому міститься кілька протиріч.**

А тим часом Кабінет Міністрів готує постанову, ніби є такий закон, проводить ці підходи через поправки до Земельного кодексу, де в одній статті є декілька протиріч. Треба пояснити, як будуть вирішуватися питання земельних відносин, коли в одному абзаці пишеться про паювання землі без визначення в натурі, а в іншому — про те, що вихід людини із господарства забезпечується із земельною ділянкою в натурі. Хотів би побачити, як справедливо буде забезпечена. Спробуйте справедливо розподілити землю у будь-якому конкретному селі. Що з того вийде?

В Угорщині я знайомився зі справами в одному кооперативі. Там казали: «Ми багато чого правильно зробили, але й зробили одну дурницю —зачепили землю». Те ж саме й литовці повторюють, росіяни. З болгарським головою парламенту недавно зустрічався. Він теж застерігає від помилки із землею. Якщо ми зруйнуємо систему господарювання, то відновити її довго не зможемо. Тільки еволюційно, за тривалий час можна прийти до того рівня ефективності, який дає, наприклад, французький, німецький, американський чи канадський фермер, структура господарства якого разом з партнерами нагадує нашу кооперацію і спеціалізацію господарств на основі індустріальних технологій.

Наш Земельний кодекс передбачає право приватної власності на землю. До речі, я був співавтором цього документа, а там передбачено право приватної власності на землю, бо воно фактично у певних межах існує сьогодні в Україні, закривати на це очі не можна. Але ж це зовсім не означає, що такі ж відносини власності необхідні як умова організації товарного виробництва, що індустріальна сучасна технологія повинна бути порушена. В ім'я чого? Щоб землю перевести в оборот, щоб вона стала предметом купівлі-продажу? Навіть не те важливо, хоч це суттєвий компонент. Ставиться «суперзавдання»: зруйнувати існуючу систему господарювання як таку. Для чого це робиться?

Всі прекрасно розуміють, що дай сьогодні на українську землю сучасну технологію, добрива і все інше, то україні наповнять Європу дешевою та якісною продукцією. А в Європі система акцизів, митних тарифів таким чином влаштована, щоб захистити свого фермера.

відродимо наше село»

На Заході держава дотує виробника для того, щоб зайвої продукції не викидав на внутрішній ринок. У Східній Німеччині кооперативні господарства дотують, щоб не займали частину посівних площ. Бо з'ясувалося, що кооперативи, створені у Східній Німеччині, ефективно працюють не менше, ніж фермер у Західній Німеччині. Якщо кооператив одержує відповідну техніку і все інше, то «врятуватися» від нього, для утримання відповідного балансу всередині держави, можна тільки скороченням площ для обробітку.

У Східній Німеччині — сам бачив — деякі ферми закриті, поля стоять не оброблені, але компенсацію фермери одержують і з Європейського Співтовариства, з федерального бюджету, з місцевого бюджету.

Сьогодні східні німці прагнуть створювати спільні підприємства з українськими господарниками. Чому? Тому, що по лінії спільного підприємства вони можуть повніше використовувати свій капітал і одержувати більше прибутку, ніж з тієї бази, що є вже на власній території.

Вдаюся до деталей, бо є небезпека одержати те, що мають деякі сусіди: худобу вивезли, тепер нічим відтворювати стадо. Порівняно з 1990 роком ми третину поголів'я «скинули». А це, зрозуміло, тенденція загрозлива. Нам треба міняти структуру тваринництва — не викликає сумніву. Слід збільшувати м'ясне поголів'я, а відтак змінювати і структуру посівних площ і т. д.

Сьогодні не повинне спрацювати гасло: закрити кордони, не вивозити нічого, бо ми пропадаємо, у нас, бачите, в самих не вистачає. Це орієнтація помилкова. Навпаки, треба дати господарнику можливість виходити на експорт. Але питання полягає в тому, з чим виходити на експорт, як допомогти йому в цьому?

У нас є конкретні приклади такої роботи. Є спеціалісти, які шукають зарубіжних інвесторів таких, що не питають, продається земля у нас чи ні, а дають свої гроші — купуйте комбікорми, купуйте молодняк, вирощуйте, разом придбаємо техніку, подбаємо про транспорт, і, безпосередників, за індикативною світовою ціною реалізуємо продукцію. Більше 50 відсотків прибутку від цього одержує українське господарство, отже, завдяки цьому має можливість розвиватися, платити нормальну ціну партнерам, у тому числі тим, хто поставляє молодняк.

Вважаю, що такий спосіб господарювання підходить нам. Тоді не треба обмежувати експортних можливостей, експортних намірів конкретного господарства. Тому що воно одержує від своєї продукції повноцінний прибуток, з якого платитиме податок. Тобто — користь загальна.

А те, що плануться деякими «теоретиками» стосовно розвалу господарства — серйозно і небезпечно. Уявімо собі: кілочки забили і людині показали — оце там «на приярку» або «на новенькому» (в кожному селі по різному називаються ці угіддя) — твоя земля. Уявімо, що це діється отут під Києвом, у Києво-Святошинському, Броварському чи Бориспільському районах. Дядько вийшов на пенсію, в нього є в натурі земля. Вона має сьогодні вартість, ну, скажімо, 8 тисяч доларів за гектар. А в нього син у Києві живе та й каже: «Я тебе, батьку, догляну, давай виходь із господарства». А тоді ж за законом чи за указом треба, щоб господарство при виході компенсувало йому землю. От зібралися, скажімо, чоловік двадцять чи тридцять і пред'являють своє право на земельні ділянки. А господарство коштів не має. (Воно навіть сівалку неспроможне придбати). Тоді спрацьовує закон про банкрутство, відбувається розпродаж його власності, в тому числі й землі. Знайдуться люди, які цю землю куплять. Хто ж вони? Ті, що на землі працюють чи будуть працювати? Ні. Ті, що мають долари. Напочатку йтиме пристойна ціна, але пізніше в період масового розпродажу земля продаватиметься за безцінь.

Той, хто сьогодні купує землю, робить це не для того, щоб господарювати, а для того, що відмити капітал. Це перше. А друге — земля згодом дорожчатиме, як це відбувається в усьому світі, — щоб акумулювати капітал.

І на тому кінець — ми не матимемо виробництва, я вже не кажу про індустріальну технологію. Бо ж з господарства можна вийти і зі святою надією на хазяйнування. А моя, припустимо, ділянка в земельному наділі господарства посередині. Мені треба дорогу нарізати, проїхати туди по чужих ділянках і т. д. Тобто ми вчинимо базар, якого, мабуть, історія землекористування ще не знала.

Тому треба сім разів подумати перед тим, як вдаватися до подібних кроків.

Я не обстоюю колгоспний принцип господарювання. Не про те мова. Відстоюю базу, створену для індустріальної технології. Вона лише забезпечує ефективність і можливість прориву до кращого рівня виробництва. Приклади розумного використання цих можливостей є. У моєму виборчому окрузі в колгоспі «Комсомолець України» розпаювали господарство і землю теж. Запитую в голови агрофірми: «Василю Андрійовичу, коли ви проводите «планірку»? Він каже: «Не проводжу. У мехдворі на 15 хвилин зустрічаюся з їх спеціалістами, цікавлюсь, чи є питання, щоб я їх вирішував? Нема? Отже, працюємо далі».

Не може в цьому господарстві людина вийти на роботу напідпитку, — переживає за дивіденди, за своє. І результати праці надійні. Господарство і нафтопродуктами забезпечене, і всім іншим.

Важливо, що нинішня правова база дає змогу цього досягти.

Недавно перший віце-прем'єр Павло Іванович Лазаренко розповів, що в Дніпропетровській області напрацьовано три схеми реформування сільського господарства, АПК. Ефективного реформування. І це зроблено на діючій законодавчій основі, а не всупереч їй. Так у чому ж проблема?

Порівняймо поправки до Земельного Кодексу, що пропонуються Петром Трохимовичем Саблуком, і діючий Земельний Кодекс. В Земельному Кодексі фігурує «земельна частка», в поправках — «земельний пай». В чому принципова різниця? Свого часу у Верховній Раді голову ламали над тим, як зробити, по-перше, щоб задовольнити право кожної людини, що живе в селі, на безплатну частину землі. І, по-друге, як не зруйнувати господарство. Вийшли на категорію земельної частки, яка є, грубо узагальнюючи, результатом поділу всього земельного володіння в межах сільради на все населення, що тут є. І через землі запасу, землі резерву визначили місце, де людина свою цю частку може реалізувати безплатно. А якщо хоче стати фермером, то, будь ласка, має знову-таки законодавчу основу для того, щоб реалізувати це право. А пай земельний передбачений і Законом «Про колективне господарство», стосується він тих, хто зв'язаний з господарством — він більший від частки.

Якщо виходить людина з господарства, має право на пай, але реалізовує це право на землях запасу. Коли вони вже зайняті, — аж тоді господарство поступається частиною свого наділу без порушення сівозміни. Тим самим не руйнується саме землеволодіння.

Запропонованими поправками до Земельного Кодексу все це перекреслюється. А ми ж говорили, що захистимо інтереси і вчителів, і лікарів, і працівників культури, і всіх інших, хто живе на селі.

В Земельному Кодексі є недосконалості. Особливо, якщо говорити про землі міст, приміських зон. Треба справді вносити зміни і доповнення, але так, щоб в корінних питаннях не припуститись помилок.

Інша проблема в тому, що на основні компоненти виробництва: основні засоби, робочу силу, енергоресурси — ціни в попередні роки не були адекватними, не відповідали справжнім затратам. Поки все регламентувалося в межах держави, то балансі якогось утримувалися. Говорити про об'єктивні закони економіки тут не доводилося.

Тепер вийшло так, що енергоресурси вливаються у технологічний потік за цінами світовими або й вищими за них, а ціна на основні фонди і заробітна плата (як вартість робочої сили) штучно стримуються. Знову ж таки — дискримінація стосовно тих товаровиробників, які працюють на землі. Щоб ліквідувати цю дискримінацію, потрібно передусім ввести ціну на землю, перевести її у вартість продукції. Як це можна зробити?

Незабаром у Верховній Раді розглядатиметься проект Закону «Про плату за землю». Пропоную виставити ціну приблизно три тисячі доларів за гектар землі. При 30-центнерному урожаї на тонні хліба додається вартість приблизно 15 доларів. Це плата, яка здорожчує продукцію, але вона повернеться в господарство прибутком, і з нього воно платитиме основний податок, а іншу частину повертатиме на відновлення землі, на меліорацію, на всі інші потреби. Якщо буде так, тоді опосередковано земля опиниться в обороті — вартість її переноситься на продукцію. Це дасть змогу, зокрема, підвищити заробітну плату тим, хто працює на селі. Тим самим буде зменшено кількість податків. Можна залишити 3 — 4 основних податки, де ключовим буде податок на землю. Тоді появиться стимул до ефективності виробництва, впровадження нових технологій.

Переконаний, що рано чи пізно ми повернемося до такого підходу, якщо хочемо, щоб земля давала повну віддачу. Коли буде так, тоді і контакти сільгоспвиробника з банківськими структурами зміняться і будуть приблизно такими, якими вони еволюційним шляхом стали в інших країнах.

Колишній міністр сільського господарства Канади повідав, що держава дає фермерам позику під три проценти. Якби наше село отримало кредити від держави під три проценти... Чи був би спад виробництва?

Вірю, що ми відродимо наше село, сільське виробництво. Воно розвиватиметься не гірше, ніж у Канаді чи Німеччині. Так буде. Я в цьому переконаний!

Заява Соціалістичної фракції Верховної Ради України з приводу першочергових законодавчих актів, які необхідно прийняти протягом п'ятої сесії

Запропоновані Президією Верховної Ради 374 питання, з яких більше 200 є першочерговими, — це неймовірна кількість, і Верховна Рада неспроможна буде опрацювати та прийняти їх. При такому підході головні соціально-економічні та політичні питання можуть залишитись нерозглянутими.

Саме тому Соціалістична фракція вважає за необхідне виділити перелік десяти першочергових законодавчих актів та постанов, які необхідно обов'язково прийняти на п'ятій сесії:

1. Закон України «Про Державний бюджет на 1996 рік».
2. Постанова про введення в дію в повному обсязі Закону «Про оплату праці».
3. Закон про внесення змін у пенсійне законодавство.
4. Основні положення податкової політики.
5. Закон про декларування доходів громадян.
6. Закон про Контрольну палату Верховної Ради України.
7. Вибори Конституційного суду України.
8. Закон «Про вибори народних депутатів».
9. Закон «Про місцеві Ради».
10. Закон «Про освіту».

Ми наголошуємо, що проект Закону України «Про Державний бюджет на 1996 рік» може бути ухвалений Верховною Радою виключно за умови врахування вартісної межі малозабезпеченості. Ми підкреслюємо, що соціальна ціна за ігнорування цього чинника в проекті бюджету неприпустимо висока.

Одночасно з цим необхідно ввести в дію в повному обсязі Закон «Про оплату праці» та прийняти зміни до пенсійного законодавства, що дасть змогу підвищити реальні доходи та рівень споживання населення. Наголошуємо, що ці закони більше року блокуються виконавчою владою і певними силами у Верховній Раді. Прийняття основних положень податкової політики — це крок до докорінного перегляду принципів формування бюджету. Наш підхід — це зниження податкового тиску на товаровиробника, що дасть можливість відновити вітчизняне виробництво.

Створення Контрольної палати при Верховній Раді України забезпечить реальний контроль за бюджетними витратами, посилить контрольні функції Верховної Ради.

Прийняття Закону про декларування доходів громадян створить реальний механізм боротьби з корупцією та злочинністю.

Формування Конституційного суду стане значним кроком у становленні України як правової держави, дасть змогу зняти колізії між законодавчою та виконавчою владами, які останнім часом загострилися.

Всі ці першочергові законодавчі акти та постанови необхідно прийняти протягом січня-лютого 1996 року.

З інших запропонованих Президією Верховної Ради питань пріоритет слід віддати законам, що вже прийняті у першому читанні.

Соціалістична фракція сподівається, що такий підхід забезпечить більш ефективну роботу Верховної Ради.

Голова Соціалістичної фракції
І. ЧИЖ.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією розглянула підготовлений народним депутатом України М. Чивюком проект закону «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо боротьби з нелегальною міграцією». Він має забезпечити правоохоронні органи правовими засобами, що дозволять оперативно і ефективно протидіяти нелегальній міграції, яка останнім часом набула в Україні значного поширення, і набула ознак організованої злочинної діяльності. За даними Держкомкордону, за останні три роки затримано майже 60 тисяч порушників кордону, половина з яких є нелегальними мігрантами.

Вбачається, що запропоновані зміни і доповнення до законодавчих актів України сприятимуть розв'язанню досить складної проблеми нелегальної міграції в Україні, допоможуть запобігти ускладненню криміногенної ситуації у прикордонній смузі, непорозумінь з органами прикордонної охорони західних держав — сусідів.

Запропоновані зміни і доповнення не протирічать принципам кримінального, адміністративного законодавства та законодавства про статус іноземців в Україні та міжнародним нормам, а навпаки — розвивають їх.

Законопроект підготовлено з урахуванням зауважень і пропозицій, що надійшли від Кабінету Міністрів, Верховного Суду, Генеральної прокуратури, Служби безпеки, Міністерства внутрішніх справ, Державного комітету у справах охорони державного кордону, Міністерства у справах національностей, міграції та культів, Державного митного комітету.

(Закінчення на 7-й стор.).

У номер

Сонячний край — не завжди рай

У Сімферополі, повідомляє «Інтерфакс-Україна» днями відбулося розширене засідання колегії прокуратури Криму, в якому взяли участь Генеральний прокурор України Г. Ворсинов, голова кримського парламенту Є. Супрунюк, в. о. глави кримського уряду А. Демиденко, працівники всіх прокуратур Криму і Севастополя.

На засіданні колегії Г. Ворсинов піддав жорсткій критиці роботу прокуратури Криму за недоліки в роботі, а також зняв з посади прокурора Красногвардійського району Криму.

Із 382 навмисних убивств, скоєних у Криму 1995 року, не розкрито 162, із 75 убивств на замовлення не розкрито жодного, повідомив Г. Ворсинов на прес-конференції після засідання.

Він відзначив, що прокурори Криму не взаємодіють із міліцією та судами, «розпорошують сили на другорядні справи». Особливо погано, сказав він, у Криму ведеться робота щодо боротьби з економічними злочинами.

Знайдено заповіт Тобілевича

Унікальною знахідкою завершилися тривалі пошуки старшого наукового співробітника державного музею-заповідника Івана Карпенка-Карого (Тобілевича) «Хутір Надія» Віктора Бикова. Йому вдалося знайти і опублікувати духовний заповіт великого українського драматурга, який відіграв значну роль у подальшій долі музею. Зробив його Тобілевич 28 листопада 1906 року під час гастролей у Харкові в місцевого нотаріуса Янсона. Архів нотаріуса, на жаль, не зберігся і дослідники творчості драматурга вважали його втраченим. Проте Бикову вдалося знайти копію заповіту, яку зробила дочка драматурга Ярина Студничка (Тобілевич) у 1918 році в єлисаветградського нотаріуса Нікітіна.

Висихають криниці од вибухів

Несподіваним лихом обернулася ліквідація шахтних ракетно-пускових установок під Первомайським, що на Миколаївщині, для мешканців ряду сіл Голованівського району сусідньої Кіровоградської області. Наслідки недавнього січневого вибуху ще попереду. Бо раніше під час знешкодження такої шахти неподалік од сіл Ємилівки та Наливайки Голованівського району від вибуху у багатьох хатах з'явилися тріщини, повибивало шибки, у криницях зникла вода, завдано шкоди фермським приміщенням. Голова райдержадміністрації Дмитро Запорожчук, побувавши в цих селах, висловив побоювання, що нові вибухи можуть завдати ще більших руйнувань.

Скандал в інтелігентному сімействі

Інцидент, що виник на Одеській обласній конференції Конгресу української інтелігенції, був головною темою прес-конференції, яку провели народні депутати Михайло М'ясковський та Сергій Драгомарецький, передає Укрінформ.

Вони повідомили, що до участі у роботі конференції були запрошені різні політичні партії та організації. Активну участь в ній вирішили взяти також члени Комуністичної партії України з Одещини, троє з них стали делегатами зібрання.

Ми сприйняли із задоволенням проведення конгресу, оскільки він повинен був сприяти консолідації сил інтелігенції, спрямованих на розбудову Української держави, відзначив Михайло М'ясковський. Але, вважаємо, «що тон на конференції задавала не одеська інтелігенція, а ті, хто її осоромив, тобто представники Руху України».

Не мав змоги виступити на одеському форумі президент Ради промисловців і підприємців Причорномор'я Геннадій Кошеленко, якому інкримінували те, що він звернувся до присутніх російською. У відповідь той назвав їх «шпаною». Через скандал, що виник, не виклав свою точку зору Сергій Драгомарецький.

Відеоматеріали цього зібрання було показано учасникам прес-конференції. На підставі них, заявив Сергій Драгомарецький, група народних депутатів на чолі з Володимиром Мойсеєнко, підготувала позовну заяву до Одеської обласної прокуратури про порушення кримінальної справи по факту хуліганства щодо народного депутата.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок висвітлення роботи п'ятої сесії Верховної Ради України

З метою задоволення потреб суспільства в об'єктивній та оперативній інформації про роботу законодавчого органу країни та враховуючи пропозиції народних депутатів України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Кабінету Міністрів України, Державному комітету телебачення і радіомовлення України забезпечити висвітлення роботи Верховної Ради України в порядку, передбаченому на четверту сесію Верховної Ради України.

2. Прес-службі Секретаріату Верховної Ради України:

— забезпечити всебічне та об'єктивне інформування у національних та закордонних засобах масової інформації про діяльність Верховної Ради України та її робочих органів;

— здійснювати організацію і проведення по радіо та телебаченню циклових програм і передач за участю народних депутатів України.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на постійну Комісію Верховної Ради України законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ,
16 січня 1996 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про видання збірників актів законодавства України

З метою забезпечення доступності законодавства України для користування громадянами, підприємствами, установами, організаціями, створення комплексного державного джерела офіційного видання актів законодавства, відповідно до пункту 1 статті 24 Конституційного Договору між Президентом України та Верховною Радою України **постановляю:**

1. Визнати за необхідне видавати, починаючи з 1996 року, збірники актів законодавства України.

2. Установити, що до збірників актів законодавства України вміщуються закони України, постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, що мають нормативний характер, нормативні акти міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, які підлягають державній реєстрації.

3. Покласти функції офіційного видавця зазначених у статті 1 цього Указу збірників на Міністерство юстиції України.

4. Міністерству юстиції України забезпечити у 1996 році видання систематизованих збірників актів законодавства України, прийнятих у 1990—1995 роках.

5. Кабінету Міністрів України внести у місячний строк пропозиції щодо запровадження в Україні єдиного реєстру нормативних актів та підготовки і видання періодично оновлюваних систематичних збірників законодавства.

Президент України
Л.КУЧМА.

м.Київ,
22 січня 1996 року.

Парламентаризмові немає альтернативи

***Минулого** тижня у Києві відбулися річні збори Асоціації народних депутатів попередніх скликань Верховної Ради України. Нижче друкуємо два документи, прийняті річними зборами.*

До народних депутатів України ВР 13-го скликання

Шановні колеги!

Асоціація народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради, що була створена за ініціативою народних депутатів України 12-го скликання, вітає всіх вас з початком чергової сесії і бажає плідної роботи в парламенті і серед виборців.

Ми, народні депутати України попередніх скликань Верховної Ради, уважно стежимо за розвитком парламентаризму в Україні і глибоко переконані, що роль парламенту в нашій країні має бути на достойному рівні. Без ефективного і дієздатного парламенту не може бути сформоване необхідне законодавство, стабільність якого грунтується на Основному Законі держави. Ми переконані, що зволікання з прийняттям нової Конституції України не сприяє розвиткові України як незалежної держави і веде до ігнорування законів з боку державних служб і окремих громадян.

Ми глибоко стурбовані нездоровою тенденцією ігнорування українського законодавства на різних рівнях українського суспільства і підміни законодавчих функцій парламенту нормативними функціями виконавчої влади. Світовий та і наш власний історичний досвід свідчать, що делегування законодавчих повноважень іншим органам державної влади не дає бажаного результату, а лише спотворює законодавство. За негативні дії виконавчої влади в законотворенні відповідальність все одно покладається на парламент, що веде до дискредитації самої ідеї парламентаризму.

Внутрішні суперечності в самому парламенті, недоречні дії чи заяви окремих депутатів чи депутатських груп не є підставою для звинувачення парламенту як найвищого представницького органу українського народу, інституту законодавчої влади. Ми вважаємо, що пропаганда ідей парламентаризму, висвітлення позитивного досвіду парламентської діяльності має бути обов'язковим елементом формування громадянського суспільства в Україні. Вкрай назріла потреба у підготовці та виданні науково-популярної літератури з історії і практики українського парламентаризму.

Становлення і розвиток українського парламенту неможливі без формування і збереження депутатських традицій, використання інтелектуального і кадрового потенціалу народних депутатів після складення ними своїх повноважень. Ваше ставлення до своїх попередників формуватиме ставлення до вас ваших наступників.

Ми переконані, що статус народного депутата України не може бути дахом для прикриття нечесних, а то й злочинних дій окремих осіб з депутатським мандатом. Разом з тим народний депутат України як представник народу повинен мати достатньо повноважень і правового захисту для ефективної депутатської діяльності під час депутатських повноважень і після їх припинення. Без такого захисту жодної ефективної роботи депутата у виборчому окрузі із захисту інтересів виборців чекати не випадає.

Шановні колеги! Асоціація народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради працює і працюватиме заради втілення ідей демократії, парламентаризму, соціального партнерства в незалежній Українській державі. На цій ниві ми можемо і повинні працювати разом, і така співпраця буде ефективна.

Звернення до Президента України, Верховної Ради України, Генерального прокурора України

Річні збори Асоціації народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради висловлюють глибоке занепокоєння у зв'язку з тим, що до правління Асоціації дедалі частіше надходять повідомлення про випадки черствого, бездушного ставлення з боку місцевої влади до законних потреб і звернень колишніх народних депутатів України та про факти порушення щодо них Закону про статус народного депутата України.

Досі не вирішено, як того вимагає закон, справу В.П. Слєднєва. Незважаючи на неодноразові рішення судових органів про поновлення його на попередньому місці роботи та на рішення Верховної Ради, Міністерство промисловості вперто зволікає з виконанням рішення суду, створюючи тим самим небезпечний прецедент порушення чинного законодавства щодо колишніх членів парламенту.

Останнім часом увага громадськості прикута до судового процесу над Л.І. Табурянським, кинутим до в'язниці під час відомих виступів ободурених трастами дніпропетровських вкладників. Неодноразові звернення ряду народних депутатів України та правління нашої Асоціації про зміну запобіжного заходу щодо вкрай хворого Л.І. Табурянського тривалий час не мали жодного відгуку з боку влади, що свідчить про її негуманне ставлення до колишнього члена парламенту. Одночасно ми звертаємо увагу на ту обставину, що жодного представника трастової мафії досі ні в Дніпропетровську, ні в цілій Україні ще не судили, а Л.І. Табурянського, який наважився порушити її спокій, вже судять. Викликає занепокоєння акція владних структур з ліквідації газети «Опозиція» І.І. Макара. Конфіскація майна без рішення суду є порушенням чинного законодавства, що неприпустиме у правовій державі.

Річні збори Асоціації, привертаючи увагу Президента України, керівників і депутатів Верховної Ради, Генерального прокурора України до згаданих вище фактів, вимагають суворого дотримання чинного законодавства щодо колишніх народних депутатів України та недопущення приниження їх честі і гідності.

Результати поіменного голосування проекту Постанови ВР України про порядок введення в дію Закону України «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі»

В голосуванні взяли участь 323 народних депутати

за — 243, проти — 21, утрималось — 16, не голосувало — 43

Хоч цей документ одержав 243 голоси, він не був прийнятий, оскільки розглядався після надісланих Президентом України зауважень на попередній текст законопроекту. А в ст.23 Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» говориться, що для прийняття закону після повторного розгляду потрібно набрати дві третини голосів від фактичного складу Верховної Ради.

Агафонов А. В.	289	за
Азаров М. Я.	115	....
Аксененко С. І.	254	за
Алексєєв В. Г.	369	за
Альошин В. Б.	224	....
Ампілогов В. Ф.	116	....
Анісімов Л. О.	178	за
Анненков Є. І.	245	за
Бабич В. Г.	97	не гол.
Байрак М. В.	83	не гол.
Бандурка О. М.	390	утрим.
Бардин Я. Б.	216	за
Безсмертний Р. П.	220	не гол.
Безуглий А. Г.	398	за
Бережний О. Т.	391	....
Бєльський В. І.	189	за
Биченко М. І.	382	за
Білас І. Г.	278	не гол.
Білоус В. О.	317	не гол.
Бобриньов О. В.	43	за
Боделан Р. Б.	312	за
Боженко О. В.	285	за
Бойко Б. Ф.	360	....
Болдирєв Ю. О.	112	за
Бондаренко В. С.	252	за
Борзих О. І.	238	за
Боровик О. Г.	447	за
Бородіч Л. В.	91	за
Бортник В. Ф.	413	за
Брит В. П.	194	за
Бряузов В. П.	52	за
Бублик Ю. Т.	354	за
Буздуган Ю. О.	438	....
Буряк С. В.	211	за
Бурячинський О. М.	342	....
Бутейко А. Д.	70	....
Буткевич В. Г.	59	за
Васильєв Г. А.	109	за
Васюра І. І.	428	за
Ващук К. Т.	69	за
Вернигора Л. М.	332	за
Верхогляд В. К.	409	за
Вишневецький Г. В.	120	за
Вінський Й. В.	411	за
Вітович О. В.	275	не гол.
Вітренко Н. М.	346	за
Волковецький С. В.	199	....
Гаманюк Л. Ю.	84	утрим.
Гармаш Л. І.	375	не гол.
Гарькавий В. І.	106	за
Гетьман В. П.	426	проти
Гладуш В. Д.	92	за
Глух І. В.	290	за
Глухівський Л. Й.	277	не гол.
Гмиря С. П.	240	за
Говорун В. П.	311	за
Головатий С. П.	19	....
Головко А. Ф.	410	за
Головко В. І.	318	утрим.
Голубченко А. К.	188	за
Гончар В. А.	304	за
Горбаль М. А.	359	не гол.
Горбатов В. М.	37	....
Горбатюк М. Д.	158	за
Горбатюк М. П.	16	утрим.
Горинь Б. М.	356	не гол.
Горохівський Л. Т.	358	не гол.
Гошовська В. А.	386	....
Грабар М. Ф.	176	....
Григорович Л. С.	204	....
Грінцов І. Г.	355	за
Гурвіц Е. Й.	294	за
Гуров В. М.	90	за
Даниленко А. С.	221	за
Данча М. Д.	175	....
Дем'ян Г. В.	281	не гол.
Динейкін Г. І.	250	за
Дідик П. А.	380	за
Діхтяренко Г. Ю.	420	за
Дмитренко О. І.	244	за
Довганчин Г. В.	436	не гол.
Довгань С. В.	400	за
Долженко Г. П.	450	за
Дондик М. І.	149	за
Донченко Ю. Г.	259	за
Дорошевський М. В.	34	....
Драгомарецький С. Д.	295	за
Дробаков А. І.	33	за
Дронь А. А.	449	....
Дудченко М. П.	408	за
Дурдинець В. В.	229	за
Душейко П. Г.	429	за
Дьомін О. О.	371	за
Євдокимов В. О.	301	за
Євтухов В. І.	448	....
Єгудін В. І.	39	за
Єльяшкевич О. С.	394	проти
Ємельянов В. М.	283	....
Ємець О. І.	260	....
Єрмак А. В.	193	проти
Єськов В. А.	241	за
Жеребецький Є. П.	270	....
Жир О. О.	93	не гол.
Жовтяк Є. Д.	219	....
Жулинський М. Г.	64	за
Жумикін А. П.	24	за
Заборний М. В.	208	за
Завалевська В. О.	232	за
Заварзін М. В.	129	за
Загородній Г. Д.	212	за
Заєць І. О.	18	утрим.
Запорожець Ю. М.	286	утрим.
Зарудний А. А.	362	утрим.
Засуха А. А.	210	за
Звягільський Ю. Л.	110	....
Золотарьов А. І.	352	за
Іванов В. О.	393	за
Ігнатенко О. С.	363	за
Ілюшин В. О.	237	не гол.
Ілясевич Я. М.	282	не гол.
Іоффе Ю. Я.	248	за
Іщенко О. І.	432	за
Кавун В. М.	54	за
Кальник В. М.	164	не гол.
Камінський Л. О.	141	за
Капустян В. Н.	327	....
Карасик В. М.	387	....
Карасик Ю. М.	427	не гол.
Крамазін Ю. А.	299	за
Карнаух М. В.	323	....
Карпачова Н. І.	28	за
Карпов О. М.	373	утрим.
Кашляков М. Д.	368	за
Квятковський І. В.	49	проти
Кендзьор Я. М.	280	за
Кириленко І. Г.	96	....
Кириченко М. О.	329	за
Кириченко С. О.	395	....
Кияк Т. Р.	431	за
Ківшик П. А.	326	за
Кірімов І. З.	218	за
Кіяшко С. М.	108	за
Климпуш О. Д.	172	утрим.
Коваленко А. А.	11	....
Ковалко М. П.	325	проти
Ковтунець В. В.	333	проти
Коген Ю. Б.	36	за
Кожевников Б. М.	113	за
Кожин Б. Б.	203	утрим.
Кожушко О. М.	145	за
Коліушко І. Б.	272	....
Коломойцев В. Е.	239	....
Кондратюк А. О.	55	за
Коропенко А. А.	85	....
Коршинський І. Ю.	174	утрим.
Косів М. В.	279	за
Косолапов А. Г.	389	за
Костенко Ю. І.	23	....
Костицький В. В.	195	утрим.
Костицький М. В.	201	утрим.
Коструба І. Ф.	166	за
Костюченко Л. М.	77	не гол.
Кочерга В. Г.	122	за
Кочерга В. П.	88	за
Кочерга В. С.	247	за
Кравчук В. І.	215	не гол.
Кравчук Л. М.	364	за
Крандакова О. В.	38	не гол.
Красняков Є. В.	118	за
Кризський Ю. О.	246	за
Крук Ю. Б.	305	за
Круцик Р. М.	202	за
Кудревич О. А.	392	за
Кужель О. В.	181	за
Кузнецов П. С.	127	за
Кузьменко С. Л.	179	за
Кулаков А. А.	328	за
Кулінич В. В.	222	за
Лавриненко М. Ф.	345	за
Лавринович О. В.	274	не гол.
Лазаренко П. І.	105	....
Ландик В. І.	114	....
Лановий В. Т.	17	за
Лантух В. І.	56	за
Левченко А. І.	243	за
Литвин В. В.	79	не гол.
Лінчак М. С.	217	за
Лобенко А. О.	303	....
Лук'яненко Л. Г.	68	за
Луньов Г. О.	191	за
Лупаков Є. О.	433	....
Лященко К. Д.	94	....
Магда І. І.	98	за
Майборода С. Ф.	284	за
Малєвський О. Т.	404	за
Манчуленко Г. М.	435	за
Марковська Н. С.	47	за
Мармазов Є. В.	234	....
Марченко В. Р.	348	за
Марчук Є. К.	324	....
Масенко О. М.	330	за
Масол В. А.	446	за
Матковський О. Б.	339	проти
Мельник В. С.	89	не гол.
Мельник П. Я.	306	за
Мельник С. І.	161	за
Меркушов В. Т.	78	за
Миримський Л. Ю.	25	....
Михайленко С. М.	76	за
Мірошниченко Л. М.	136	проти
Мірошниченко Ю. О.	26	за
Мішура В. Д.	225	за
Мовчан П. М.	198	за
Мозер Г. Е.	154	за
Моісеєнко В. М.	131	за
Мороз О. О.	223	за
Мосійчук С. О.	160	за
Москаленко А. І.	104	....
Мостиський А. Б.	67	за
Моцпан А. Ф.	146	за
Мулява В. С.	197	....
Мусіяка В. Л.	378	проти
Мухін В. В.	370	за
М'ясковський М. М.	310	за
Найда Г. І.	396	за
Недвига Г. М.	57	за
Недригайло В. М.	152	за
Немировський В. Л.	309	за
Нідзієв О. І.	214	за
Ніколаєнко С. М.	402	за
Новіков О. В.	209	....
Носов В. В.	319	за
Овчаренко П. П.	73	....
Олексєєнко В. К.	151	за
Олійник Б. І.	190	....
Ольховський Б. І.	388	за
Омеліч В. С.	100	за
Омельченко Г. О.	322	....
Омельчук Р. Ю.	334	за
Оробець Ю. М.	15	проти
Осадчук П. І.	206	за
Осташ І. І.	269	не гол.
Охрименко К. О.	123	за
Павленко Е. І.	27	за
Павловський М. А.	406	....
Паламарчук В. О.	291	за
Панасовський О. Г.	147	....
Парасунько М. В.	51	....
Парубок О. Н.	424	за
Пасечна Л. Я.	126	....
Пасько С. О.	425	не гол.
Пейгалайнен А. В.	143	за
Петренко А. А.	153	за
Петренко Д. Д.	255	за
Петренко М. І.	230	за
Петрук В. І.	336	за
Пехота В. Ю.	374	не гол.
Пилипенко М. В.	29	за
Пилипчук В. М.	196	....
Пинзеник В. М.	264	....
Писаренко А. А.	111	за
Пискуновський К. В.	63	за
Піменова Н. П.	42	за
Платовський Є. В.	288	за
Плоткін В. Г.	307	за
Плющ І. С.	445	за
Поживанов М. О.	135	проти
Понеділко В. І.	182	за
Пономаренко Б. Й.	422	....
Попеску І. В.	434	за
Попов Д. А.	308	за
Поровський М. І.	341	за
Пронюк Є. В.	205	....
Процев'ят Т. І.	268	не гол.
Пудрик В. Ю.	134	за
Пустовойтовський В. С.	384	за
Пшенична О. М.	40	за
Радченко Г. Ф.	442	....
Радько В. І.	351	не гол.
Райковський Б. С.	385	за
Ратушний М. Я.	361	утрим.
Раханський А. В.	30	не гол.
Ричагов Г. В.	316	за
Роєнко В. Г.	423	за
Рудченко М. М.	163	за
Рябець М. М.	173	....
Рябченко О. В.	75	не гол.
Савченко В. Г.	80	проти
Садько В. Г.	102	за
Самойлик К. С.	403	за
Самофалов Г. Г.	121	за
Сас С. В.	231	....
Сахань І. Я.	417	....
Свято В. П.	416	за
Севрюков В. В.	297	за
Селіфонтьєв С. І.	86	за
Семенчук В. М.	415	за
Семенюк В. П.	159	за
Семиноженко В. П.	366	....
Сидоренко Г. В.	162	за
Сизенко Ю. П.	177	за
Симоненко В. К.	298	за
Симоненко І. П.	440	за
Симоненко П. М.	150	за
Сирота М. Д.	418	утрим.
Сікалов В. І.	119	за
Сінченко С. Г.	242	за
Скіпальський О. О.	66	за
Славов М. А.	13	....
Сластьон Ю. Ф.	401	за
Слободянюк С.М.	167	за
Смірнов Є. Л.	61	за
Снігач А. П.	399	за
Соболев С. В.	183	проти
Сокерчак В. М.	314	за
Спіженко Ю. П.	165	утрим.
Старовойтова Г. М.	32	не гол.
Степанов М. В.	257	за
Степанов О. П.	439	за
Степанов П. С.	236	за
Степанюк Д. П.	87	за
Степенко В. І.	331	за
Стецьків Т. С.	273	проти
Стешенко О. М.	256	....
Сторіжко В. Ю.	349	не гол.
Стоян О. М.	62	за
Стретович В. М.	58	....
Судницин Ф. С.	184	проти
Сургай М. С.	142	за
Суслов В. І.	383	....
Танюк Л. С.	267	за
Таран М. В.	180	за
Таран (Терен) В. В.	321	не гол.
Таранов О. В.	372	за
Татаринов А. А.	132	за
Терець В. М.	187	за
Терещук В. В.	138	за
Терьохін С. А.	320	не гол.
Тима Ю. К.	365	не гол.
Тихонов Ю. Т.	101	за
Тітенко В. Г.	313	за
Ткаченко В. А.	347	....
Ткаченко О. М.	430	за
Ткаченко С. К.	192	за
Товт М. М.	169	проти
Тодоров Є. С.	185	за
Тютін В. О.	74	не гол.
Угаров Г. Ю.	186	....
Уланов В. М.	258	за
Улинець В. Г.	168	....
Устич С. І.	171	....
Федорин Я. В.	4	....
Філіпчук Г. Г.	437	....
Франчук А. Р.	31	....
Франчук І. А.	35	за
Харламов В. Г.	103	не гол.
Хмара С. І.	261	....
Хмельовий А. П.	140	....
Хомич М. В.	338	проти
Худомака В. П.	95	за
Хунов А. І.	130	за
Целих Ю. Г.	233	за
Цибенко П. С.	249	за
Цушко В. П.	315	за
Чапюк Р. С.	71	за
Чеботарьов В. П.	227	за
Чейпеш С. І.	170	проти
Чемерис В. В.	265	не гол.
Червоній В. М.	335	проти
Черенков О. П.	253	за
Череп В. І.	350	за
Черепков В. Ф.	117	за
Чернявський О. П.	353	за
Чечетов М. В.	125	за
Чивюк М. В.	292	за
Чиж І. С.	414	....
Чикал А. В.	156	....
Чобіт Д. В.	271	за
Чорновіл В. М.	357	....
Чорноусенко О. І.	379	за
Чукмасов С. О.	81	не гол.
Чулаков Є. Р.	99	за
Чумак М. В.	443	....
Чумаченко М. І.	441	за
Чупахін О. М.	381	за
Чурута М. І.	251	за
Шаланський А. М.	226	за
Шамарин О. М.	144	за
Шандрюк О. І.	266	....
Шаров І. Ф.	41	за
Швидкий П. Є.	276	не гол.
Шевченко В. І.	133	за
Шевченко В. І.	340	проти
Шевченко В. Ф.	213	не гол.
Шейко П. В.	444	....
Шеренін Ю. Л.	44	....
Шестаков В. П.	137	за
Шеховцов О. Д.	128	....
Шибко В. Я.	82	....
Шишкін В. І.	296	проти
Шкрабак П. А.	293	за
Шпек Р. В.	200	....
Шулежко М. Я.	421	за
Щербань В. П.	107	за
Щербань Є. О.	148	....
Юхимчук А. П.	50	за
Юхновський І. Р.	263	не гол.
Яблонський В. А.	407	за
Яворівський В. О.	228	за
Ягоферов А. М.	235	за
Яковенко В. П.	412	за
Яковенко О. М.	124	за
Ямковий І. О.	60	....
Янко С. В.	139	за
Яровенко В. С.	53	за
Ярошинський Б. Х.	337	....
Яценко В. М.	157	за

НЕ ПОВТОРИТИ ПОМИЛОК

Чому пріоритети не є такими у проекті Державного бюджету на 1996 рік?

ПРАКТИКА затвердження парламентом державного бюджету свідчить, що ми щороку йдемо за урядом і робимо одну й ту саму помилку. А саме: займаємося суто механічним перерозподілом абсолютних сум бюджету поміж різними напрямами його використання замість того, щоб на основі економічно обгрунтованих розрахунків спрямувати вкрай обмежені кошти державного бюджету на ті статті витрат і взагалі в ті пріоритетні сфери діяльності суспільства, які мають розв'язати сьогоднішні болючі проблеми розвитку держави й забезпечать її поступ у майбутньому. На жаль, такий підхід знову спостерігаємо і в поданому до розгляду проекті.

Тепер про один з пріоритетів

Про те, що наука і освіта мають бути державними пріоритетами, свідчить перш за все світовий досвід. Їх проголошено пріоритетами також і в Україні — у двох постановах Верховної Ради, програмі діяльності уряду, яку нещодавно схвалили. Тепер подивімося, як же потреби розвитку науки та освіти враховано у проекті держбюджету. На фінансування науки передбачено спрямувати близько 54 трильйони карбованців, що становить 0,76 процента від ВВП (у 1995 році — 0,7). Але якщо не враховувати видатків інноваційного фонду, який є по суті позабюджетним джерелом фінансування, то частка витрат на науку становитиме лише 0,66 відсотка ВВП. Це майже втричі менше за суму 1,7 процента ВВП, яка має бути спрямована на розвиток науки згідно з постановою Верховної Ради України від 1 липня 1994 року і підтверджує, що динаміка видатків державного бюджету на фінансування науки за останні чотири роки має стійку тенденцію спаду.

МОЖНА без перебільшення сказати, що показники, закладені до проекту держбюджету, роблять проблематичним подальше існування України як держави, котра спирається саме на власну науку — базу для розроблення власних новітніх технологій, які і є, врешті-решт, основною ознакою конкурентоспроможності держави.

Незрозуміло, чому взагалі у проекті зовсім немає обгрунтування та розрахунків обсягів фінансування науки, а наведено лише постатейний розподіл загального обсягу. Адже свого часу, наприклад, президія НАН України такі розрахунки подавала до Кабінету міністрів.

У запропонованому проекті бюджету обсяг фінансування фундаментальних досліджень становить близько 14 трильйонів карбованців, у той час як мінімальні критичні потреби НАН України — майже 22 трильйони карбованців. І це при тому, що академію вже скорочено майже на 40 відсотків і подальше скорочення робить неможливим її існування як вищої наукової установи, координатора фундаментальних наукових досліджень у державі. Навіть якщо врахувати мінімальний рівень інфляції 1996 року та реальні цифри фінансування 1995 року (не більш як 75 відсотків від затвердженого обсягу), можна зробити певний висновок: у 1996 році реальні бюджетні кошти Національної Академії наук не перевищать 6 — 6,5 трильйона карбованців у сучасному вимірі. Це буде означати для неї загрозу цілковитої руйнації. Взагалі фінансування науки України передбачається на неприпустимо низькому рівні, а має бути збільшене принаймні удвічі.

За рахунок чого це можна зробити?

Перш за все треба змінити саму методологію формування доходної частини бюджету за рахунок істотного зменшення податкового тиску на суб'єкти господарювання, що дасть можливість їм вийти з кризового стану і збільшити реальні надходження до бюджету. Треба також розробити нову ідеологію покриття бюджетного дефіциту і, можливо, переглянути його розміри, замість того, щоб будь-що утримувати їх ціну. Головним джерелом покриття дефіциту бюджету мають бути державні цінні папери. Нам також конче потрібно активізувати внутрішній інвестиційний потенціал і зробити привабливими внутрішні інвестиції, які за умов їх розумного використання та відповідних державних гарантій можуть взагалі зробити непотрібними іноземні кредити.

Вагомі результати може дати також і перегляд видаткової частини держбюджету. Наприклад, просте порівняння передбачених проектом бюджету витрат на науку із сукупними витратами на утримання органів державного управління показує, що останні навіть перевищують витрати на науку. За суттєвого реального зменшення фінансування науки та освіти витрати на утримання органів державної влади нехильно зростають. Так, якщо 1992 року ці витрати становили 1,27% від ВВП, то в наступні роки вони зростали так: 1993 року — до 2,58%, 1994 — 2,62%, і за 9 міс. 1995 року — 2,8% (за затвердженим бюджетом — 2,9%). На 1996 рік ці витрати передбачені на рівні 2,73% від ВВП (за підрахунків за єдиною методологією). Тобто проект бюджету на 1996 рік передбачає зростання управлінських видатків більш ніж вдвічі порівняно з 1992 роком і таке зростання має відбутися водночас з запланованим відповідно до розпорядження Президента України скороченням чисельності працівників цих органів на кілька десятків тисяч одиниць у наступному році. Як це розуміти?

Крім того, видатки на утримання органів державного управління значно більші за зазначені 60,6 трлн. крб. Додаткові кошти «заховані» в інших статтях. Скажімо, в розділі «Зовнішньоекономічна діяльність» передбачені видатки на короткотермінові відрядження за кордон відповідальних працівників органів державної виконавчої влади та інші неторговельні витрати в розмірі 1260 млрд. крб. Незрозумілим залишається те, чому на освіту отримують кошти Лікувально-оздоровче об'єднання при Кабінеті міністрів України (15,5 млрд. крб.), Управління справами Верховної Ради України (23,6 млрд. крб.), Господарське управління Кабінету міністрів України (100,2 млрд. крб.), і навіть якщо кошти на зазначені цілі справді потрібні цим установам, то чому вони проходять в розділі «Фінансування соціально-культурних закладів, установ та заходів», а не в розділі «Утримання органів законодавчої, виконавчої та судової влади». Незрозуміло також, чому в цьому розділі не проходять видатки на культуру Управління справами Верховної Ради України в розмірі 32 млрд. крб.

СКОРОЧЕННЯ витрат на утримання органів державного управління хоча б на 0,2% від ВВП (з 2,73% до 2,53%) вивільнить майже 15 трлн. крб., які можна спрямувати на фінансування науки. Це більше, ніж заплановано виділити на потреби Національної Академії наук.

Таке скорочення може бути цілком виправдане хоча б тому, що за останніх 2 — 3 роки в Україні створено силу-силенну міністерств, державних комітетів, державних служб, яких не було навіть у величезному Союзі і які часто лише дублюють одне одного.

Статтями, за рахунок яких також можна здійснити перерозподіл коштів до сфери науки та освіти, є «інші видатки по народному господарству», які становлять 33,7 трлн. крб., а також «інші видатки до бюджету» — 9,1 трлн. крб. У цих статтях не конкретизовано напрями використання коштів, а деякі видатки, наприклад, «спецвидатки Мінекономіки та Кабінету міністрів» у сумі понад два трлн. крб., мають бути віднесені на утримання органів виконавчої влади.

У видатках, передбачених на фінансування власне науки, значні кошти спрямовано на фінансування заходів різних інституцій, які науки навряд чи стосуватимуться. Це, зокрема, заходи Міністерства фінансів (87 млрд. крб.), Державного комітету матеріальних ресурсів (37,6), Державного комітету з питань державних секретів (3,2), Державної служби з питань технічного захисту інформації (65,4), Київської міської держадміністрації (40,9), Страхового фонду документації України (315,8), корпорації «Укрмонтажспецбуд» (22,2), концерну «Укрмісцевпром» (3,3), корпорації «Укрбудматеріали» (83), комітету «Украеронавігація» (2,3), Головархіву при Кабінеті міністрів (8), АО «Укрресурси» (2,9), «Промінвестбанку» (75,4 млрд. крб.) (і це при тому, що цей банк — комерційний, з величезним приватним капіталом!). Зазначені в дужках обсяги фінансування в сумі дають понад 700 мільярдів карбованців!

У проекті державного бюджету України на 1996 рік поряд з фінансуванням установ, що займаються фундаментальними дослідженнями, передбачено фінансування наукових частин національних, галузевих (багатогалузевих), регіональних програм, а також державних та міждержавних науково-технічних програм обсягом 8003,2 млрд. крб., або 14,0% від загальних обсягів фінансування науки.

Без сумніву, більшість програм важливі й корисні для української держави, хоча непокоїть їх велика кількість. Тільки по лінії Мінмашпрому є більш як 500 програм, згрупованих у 24 напрями (чи не забагато це в умовах кризи?!). Але головне те, що наукові частини цих програм в значній кількості випадків являють собою не фундаментальні, а суто прикладні, а інколи й вузькогалузеві дослідження і не повинні фінансуватися з державного бюджету. Переважна більшість робіт за науковими частинами зазначених програм, а також прикладних досліджень багатьох міністерств і відомств мають бути фінансовані за рахунок коштів позабюджетних фондів.

Ще одним джерелом збільшення видатків на науку є перегляд асигнувань на здійснення окремих заходів у народному господарстві. Я розумію прагнення уряду збільшити видатки на підтримку галузей народного господарства, але, здається, що таку підтримку знову пропонують робити за принципом: «кожній дитині по свитині» без чітко визначеної структурної перебудови народногосподарського комплексу. Згоден, що відтворення в агропромисловому комплексі нових сортів винограду, закладення молодих садів важливо, але не розумію, чому основну частку асигнувань на підтримку селекції у рослинництві становлять видатки на утримання бюджетних установ Держсадвинпрому на астрономічну загальну суму — 7,3 трлн. крб.?!

Майже вчетверо порівняно з 1995 роком у проекті заплановано збільшити видатки резервного фонду Кабінету міністрів. І ця сума (50 трлн. крб.) практично дорівнює всім видаткам на фінансування науки. Незрозуміло, чому таке велике зростання. Хотілося б знати також хоча б деякі основні напрями використання цього фонду.

ДО РЕЧІ, про резерви. Чи не забагато в умовах кризи передбачати у проекті бюджету майже 150 трлн. крб. на статтю «Витрати на забезпечення державних резервів»? Дивує й астрономічна сума в 108 трлн. крб. на розвиток паливно-енергетичного комплексу, галузі, яка повинна не тільки забезпечувати власні потреби, а ще й приносити прибуток державі.

Для збереження та подальшого розвитку фундаментальних і прикладних досліджень, наукової інфраструктури та кадрів, здійснення структурних перетворень науково-технічного потенціалу, селективного добору в його межах найбільш вагомих для розвитку України наукових досліджень видатки на науку у проекті державного бюджету мають бути збільшені відповідно до Постанови Верховної Ради України від 1 липня 1994 року «Про стан науки та її роль в економічному розвитку України».

ДЛЯ ВРЯТУВАННЯ потенціалу фундаментальної науки треба передбачити фінансування Національної Академії наук України та галузевих академій, підтримуваних державою, хоча б на рівні їх мінімальних потреб.

Слід відновити 1996 року дію статті 22 «Фінансово-кредитні та податкові важелі здійснення державної науково-технічної політики» Закону України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності». Для стимулювання суб'єктів господарської діяльності в Україні на створення та освоєння новітньої техніки та технології внести зміни до Закону України від 28 грудня 1994 року «Про оподаткування прибутку підприємств», передбачивши для цього в оподаткуванні зменшення балансового прибутку в розмірі 75 відсотків витрат підприємств на проведення власними силами або вищими навчальними закладами, науковими організаціями науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, підготовку та освоєння новітніх технологій та видів продукції, здійснюваних за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємств.

Бюджет держави є основним законом її економічного розвитку. Отож, у його формуванні поспішність розрахунків, невиваженість висновків можуть призвести до ще більшого поглиблення кризових явищ, подолати які буде значно важче, ніж сьогодні. І помилки можуть стати фатальними.

Володимир СЕМИНОЖЕНКО,
народний депутат України, член Державної комісії з питань реорганізації в галузі науки.

«Якщо любити Україну в собі...»

***НАПЕВНЕ**, всім на пам'яті, як депутати правоцентристського спрямування майже на тиждень заблокували роботу Верховної Ради, коли на обговорення сесії було винесено питання про приєднання України до Міжпарламентської асамблеї країн СНД. Обговорення питання й остаточне його вирішення перенесено на лютий. Однак життя вимагає дати відповідь і вжити відповідних заходів уже тепер. Тож редакція звернулася до ряду народних депутатів з проханням висловити своє бачення суті проблеми й обґрунтувати потребу чи недоречність входження України до Міжпарламентської асамблеї. Нижче наводимо інтерв'ю з керівником депутатської групи «Незалежні», членом Президії Верховної Ради Вадимом ГЕТЬМАНОМ.*

— Вадиме Петровичу, чи є об'єктивна потреба вступу України до Міжпарламентської асамблеї? Будь ласка, ваша точка зору.

— Безперечно. Причому, так вважають і члени нашої депутатської групи. Ми — прагматики, бо більшість із нас пройшла велику життєву школу, обіймаючи керівні посади в різних урядових установах. А згори, як мовиться, краще видно. І ми вважаємо за необхідне виходити саме з прагматичних потреб сьогодення. Якщо, образно кажучи, любити Україну в собі, а не себе в Україні. Це означає, що всі наші дії мають бути підпорядковані досягненню однієї спільної мети — вийти із тієї глобальної скрути, в яку завели країну не вельми компетентні «проводирі».

При цьому не слід забувати, що ми — слов'янського кореня, спільного для росіян, білорусів. Історично у нас набагато більше того, що нас об'єднує, аніж того, що роз'єднує. І хоч би якими парканами (фінансовими, політичними, митними тощо) ми відгороджувалися в утвердженні своєї незалежності, все одно нам не обійтись один без одного.

Щодо входження України до Міжпарламентської асамблеї безпосередньо... Вочевидь, щоб знайти правильне рішення, необхідно перевести це питання з площини політичної в економічну. Я не бачу жодних серйозних перепон, чому б не зробити цього вже тепер.

— Противники вступу до МПА посилалися, зокрема, на те, що Україна — позаблокова держава, тож вступ до асамблеї, мовляв, означатиме посягнення на її суверенітет...

— У такому разі чому ми так поривалися вступити до Ради Європи, членство в якій накладає на нас певні обов'язки, пов'язані з певними поступками щодо суверенітету. А тут... Суто економічну проблему дехто штучно намагається політизувати, прагнучи заробити на цьому політичні дивіденди. Однак життя бере своє, вимагаючи якнайшвидше налагодити розірвані економічні зв'язки.

— Отже, тут спрацьовує переважно гасло «Геть від Москви!», аніж здоровий глузд чи економічно- правова доцільність?

— Напевне. Ніякою втратою чи навіть якимись поступками у власному суверенітеті наш вступ до Міжпарламентської асамблеї не загрожує, якщо при цьому буде дотримано принаймні трьох основних умов.

Перша: ніякого «старшого брата» — всі члени асамблеї мають рівні права. Рішення приймаються лише консенсусом, одноголосно.

Друга: в цій організації мають розглядатися виключно економічні питання і жодного політичного.

Третя: всі рішення, прийняті асамблеєю, повинні мати суто рекомендаційний характер, з наступним затвердженням їх Верховною Радою як законів України або інших законодавчих актів.

Не секрет, що кожна з країн СНД багато втрачає, щораз самотужки винаходячи свій «велосипед». Водночас, як кажуть, гуртом і батька легше бити. Я виходжу знов-таки з суто практичних позицій. А саме. В межах компетенції Міжпарламентської асамблеї слід опрацьовувати модельні закони та рамкові рекомендації. Після чого виходити на сесію Верховної Ради і вже приймати цілком конкретні рекомендації, базуючись на спільному, ретельно виваженому і всебічно обгрунтованому доробку спільноти, представленої в асамблеї.

Вадим ГЕТЬМАН

Метод проб і помилок — не кращий з можливих. Йдучи ним, ми вже втратили стільки, скільки не втратили, мабуть, за весь період Великої Вітчизняної війни. То, напевне, вже досить...

Ось, скажімо, чи можна реалізувати закон України про фінансово-промислові групи, якщо закони про банківську діяльність, підприємство, ціни та ціноутворення і чимало інших не будуть узгоджені між тими країнами, на території яких буде чинний цей закон? Адже фінансово-промислові групи неодмінно переростуть в транснаціональні об'єднання і діятимуть, у тому числі, і поза межами України. А щоб вони працювали ефективно, необхідна рівнозначна чинність закону в правовому полі всіх держав-партнерів.

Є ще один важливий аспект. Так, Україна вступила до європейської спільноти. Причому, однією з основних вимог співробітництва в її структурах є уніфікація законів, котрі мають бути чинні на терені європейського простору. Це, зокрема, кримінальний кодекс, ті самі закони про банки і банківську діяльність. У контексті цих вимог вочевидь доцільніше б опрацювати модельні закони, узгодивши їх зі своїми діловими партнерами по СНД, щоб «зістикувати» їх з відповідними законами Євроради, а не робити це кожному поодинці.

Вважаю за необхідне ще раз наголосити, що цілком відкидаю спекулятивні спроби представити питання про вступ України до Міжпарламентської асамблеї такою собі політичною акцією. А відтак посіяти недовіру між братніми слов'янськими народами, і цим самим зробити ведмежу послугу насамперед народові України.

— Ваш прогноз — чи є шанс вирішити це питання позитивно?

— Я цілком переконаний, що його треба вирішувати саме так. Бо це сприятиме підвищенню рівня нашої законотворчої роботи, а також перекиданню містків взаєморозуміння та ділового партнерства, що було порушено і втрачено внаслідок нашого «розлучення» по- біловезьки. Руйнація і шкода від штучного розриву наших економік очевидна. Адже досі вони органічно інтегрувалися у той велетенський «завод», яким був Радянський Союз, і де Україна була одним з провідних «цехів». Краще із здобутків тих часів необхідно відновити й використати на користь наших держав.

Щодо резонансу, якого набуло це питання, то тут очевидна і похибка керівництва Верховної Ради. На період, коли в Росії передвиборча боротьба за місця в Думі набула піка напруги, не слід було виносити це питання на розгляд сесії, а ще певний час опрацювати у фракціях та групах. До речі, робота Ради фракцій показує, що багато питань можна вирішувати, знімаючи спірні питання, саме на цьому рівні, не виносячи їх на дискусію депутатського загалу. Не завадило б використати набутий досвід і під час роботи над проектом нової Конституції.

А щодо прогнозу... Власне, своє бачення суті проблеми і шляхів її розв'язання я вже висловив. Адже питання стоїть так: або Україна стає рівноправним членом Міжпарламентської асамблеї і за допомоги, зокрема, транснаціональних фінансово-промислових груп виходить з кризи, або — продовження ситуації безвиході.

Певен, що у наших законодавців вистачить державної мудрості сказати «так» вступові до МПА.

Розмову вів Іван ДМИТРЕНКО.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

(Початок на 3-й стор.).

Комісія визнала за доцільне внести цей проект закону на розгляд Верховної Ради України.

На засіданні було розглянуто інші питання, що стосуються законодавчої і контрольної функцій комісії, планування її роботи на п'яту сесію.

Комісія з питань молоді, спорту і туризму розглянула стан підготовки законопроекту про захист від небезпечних впливів на психіку людини та надання допомоги особам, які зазнали таких впливів. У світі вже накопичено значний арсенал засобів, в тому числі технічних, за допомогою яких можуть здійснюватися небезпечні маніпулювання психікою людини. В Україні досі така діяльність не мала правового регулювання, не проводилась атестація фахівців, які займаються приватною практикою по наданню психологічних послуг населенню. Відповідно не врегульовано механізм правового захисту громадян, які зазнають з боку інших осіб небезпечних впливів на їх психіку.

На думку членів комісії, цей законопроект має стати одним із перших нормативно-правових актів щодо захисту та надання психологічної допомоги особам, які вже зазнали таких впливів. Встановлюється порядок і визначено підстави для надання психологічної допомоги, права та обов'язки фахівців у цій сфері, порядок організації державного й громадського контролю.

Члени комісії ухвалили рішення про необхідність розгляду на сесії Верховної Ради проекту постанови щодо залучення коштів для забезпечення підготовки та участі спортсменів України у XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх 1996 року. Комісія в цілому підтримала запропоновані Кабінетом Міністрів заходи і вважає за доцільне розширити коло одержувачів грошової благодійної допомоги. Зокрема, на спортивні товариства, національні спортивні федерації. Водночас необхідно розширити джерела таких надходжень шляхом надання пільг в оподаткуванні, застосувати інші засоби заохочення.

***

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією заслухала інформацію заступника голови комісії І.Біласа про хід розслідування справи щодо незаконного усиновлення іноземними громадянами немовлят та замаху на життя начальника регіонального відділення по боротьбі з організованою злочинністю МВС України у Львівській області майора міліції І.Пилипчука. Ці питання перебувають на контролі комісії.

Минулого року комісія двічі слухала питання про хід розслідування справи щодо незаконного усиновлення немовлят. Зазначалося, що розслідування затягувалося навмисне — робиться чергова спроба відвести від відповідальності посадових осіб, причетних до незаконного усиновлення, а вину перекладається на виконавців — трьох лікарів, що утримуються під вартою.

Генеральній прокуратурі було доручено здійснити перевірку усиновлення дітей в Одеській області та Києві впродовж 1991-1994 років, де найбільше було усиновлено немовлят іноземними громадянами.

Однак доручення до цього часу не виконані.

Наприкінці минулого року у Львові було скоєно замах на життя начальника регіонального відділення по боротьбі з організованою злочинністю МВС України у Львівській області майора міліції І.Пилипчука, який виявив ці факти. Хід розслідування цього злочину було негайно взято під постійний контроль комісією та направлено в Генеральну прокуратуру інформацію з відповідними рекомендаціями. Однак у відповіді Генерального прокурора 11.01.1996 р. № 30-53-735-95 немає жодної згадки про хід розслідування замаху на життя майора міліції Пилипчука.

Зважаючи на підвищену суспільну небезпеку, що виникла при скоєнні злочинів, які розслідуються прокуратурою Львівської області, систематичне невиконання рекомендацій та рішень комісії, ухвалено направити листа Президенту України і Голові Верховної Ради України, у якому поінформувати їх про вищенаведені кримінальні справи та факти зволікань у їх розслідуванні. Звернути увагу Генерального прокурора на зволікання щодо розслідування цих кримінальних справ і несвоєчасне виконання рішень комісії. Рекомендувати хід їх розслідування взяти під особистий контроль. Також доручити Генеральній прокуратурі до 30 січня 1996 року провести службове розслідування стосовно зволікання об'єктивного розслідування зазначених кримінальних справ. Слід з'ясувати, кому із посадових осіб Генеральної прокуратури і Міністерства закордонних справ було доручено підготовку та вирішення питання про виділення валютних коштів для виїзду членів оперативно-слідчої групи за кордон для проведення необхідних процесуальних заходів по кримінальній справі щодо незаконного усиновлення іноземними громадянами немовлят. На якій підставі прокурор Львівської області В.Миронович відмовив у санкціонуванні постанови про проведення оперативно-технічних заходів стосовно посадових осіб, причетних до незаконного усиновлення іноземними громадянами немовлят. Хто і чому перешкоджає слідчим працівникам у пред'явленні звинувачення посадовим особам, причетним до незаконного усиновлення іноземними громадянами немовлят.

Потребує відповіді питання, яким чином організоване розслідування по кримінальній справі, порушеній за фактом вчинення замаху на життя майора міліції І.Пилипчука, чому впродовж тривалого часу не допитано ряд осіб, причетних до цього факту.

Зважаючи, що термін розслідування кримінальної справи за фактами незаконного усиновлення немовлят завершується у лютому цього року, комісія вирішила на початку лютого заслухати на своєму засіданні про результати розслідування із запрошенням Генерального прокурора України, прокурора Львівської області та керівника оперативно-слідчої групи.

Члени Комісії підтримали пропозицію голови Григорія Омельченка і ухвалили звернутися до Кабінету Міністрів України з проханням прискорити розробку проекту закону «Про посилення боротьби з тероризмом та іншими небезпечними злочинами проти громадської безпеки», підготовка якого згідно з відповідною постановою Кабінету Міністрів України віднесена до першочергових заходів щодо реалізації Програми діяльності уряду на 1995-1996 роки.

Необхідність прийняття такого рішення зумовлена зростанням негативних тенденцій організованої злочинності та виникненням ймовірної загрози здійснення в Україні терористичних актів. Останні події в Росії та інших країнах світу є яскравим тому підтвердженням. Вони не виключають вчинення тероризму на території України громадянами інших країн й тому держава повинна вжити адекватні правові заходи превентивного характеру.

Прес-служба Верховної Ради України.

Чи повинна держава підтримувати незалежні ЗМІ?

Останнім часом багато говорять про інформаційний телепростір України. При тому часто забувають, що це поняття включає в себе не тільки державне мовлення по теле- та радіоканалах, а ще й мовлення, що ведеться незалежними, чи як їх називають, приватними телеорганізаціями.

Уже два роки в ефірі Західної України лунають позивні «Радіо Люкс». За короткий час радіостанція стала найпопулярнішою в регіоні. З жовтня минулого року, отримавши всі необхідні ліцензії, «Радіо Люкс» вийшла у київський ефір. Як відзначає директор станції Ігор Копестинський, ще під час її створення йшлося про те, щоб поєднати фінансовий успіх радіо зі справою розвитку української молодіжної музичної культури. Для цього при «Радіо Люкс» створено студію звукозапису. Саме на ній на вигідних умовах змогли записати свої пісні десятки молодих українських музикантів. Тепер у фонотеці «Радіо Люкс» частка української музики становить понад 35 відсотків. В ефірі кількість української музики більша, ніж на «Промені». «Радіо Люкс» забезпечує також й інформаційні потреби слухачів. Протягом дня служба інформації випускає в ефір 14 випусків новин. Крім цього, в ефір виходять програми на найрізноманітніші теми: економічні, спортивні, культурні. Така політика принесла радіостанції успіх серед слухачів Галичини. Чи буде популярне це радіо серед киян, покаже час, але, очевидно, радіостанції такого типу повинні б мати певну підтримку держави. Ніхто не прагне, щоб ця підтримка виявлялася у матеріальному плані, але, принаймні, певну моральну підтримку варто було б надати.

Петро АТЛАСЕНКО.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Проблеми, порушені П. Атласенком, актуальні. Аналіз показує, що розв'язання їх цілком залежить від президентських та урядових структур, які повинні забезпечити розвиток національного радіо та телебачення. Очевидно, потрібні зміни і в діючому законодавстві. Зрозуміло, що нині Україна не в змозі підтримати недержавні теле- і радіокомпанії (до речі, в разі державного фінансування останні втратять статус незалежних!), але є можливість сприяти їх розвиткові, надаючи певні пільги чи проводячи відповідну податкову політику тощо.

Актуальне інтерв'ю

Анатолій ШАБАД: «Ми всі абсолютно не захищені від терористичних актів...»

ПРО МОЖЛИВІСТЬ розвитку чеченської проблеми в сьогоднішньому її варіанті депутати Державної Думи Росії Сергій Ковальов та Анатолій Шабад («Вибір Росії») попереджали з самого початку, коли Кремль увів регулярні війська в Чечню і розпочав війну проти режиму Джохара Дудаєва. Депутати назвали таке «наведення конституційного порядку» однозначно — «громадянська війна». І висловилися за негайний початок переговорів і виведення військ. Їх затаврували «зрадниками вітчизни», а деякі суперпатріоти забажали їхнього розстрілу. Сергій Ковальов став у Раді Європи лауреатом Міжнародної премії з прав людини і був обраний до нової Держдуми від одномандатного округу. А А. Шабад разом з «Вибором Росії» зазнав поразки, але 15 січня в останній день своїх депутатських повноважень у стінах парламенту дав останню прес-конференцію під символічною назвою «Невідома війна». За наслідками поїздки до Чечні. А затим зустрівся з нашим кореспондентом і теж був гранично відвертим.

— **Пане Шабад, для Росії таки настав «знаменний день»: її влада наважилася на великомасштабну воєнну операцію в селі Первомайському для визволення заручників.** Ваше ставлення до цього?

— Мотивація рішення штурмувати терористів разом із заручниками зрозуміла: мовляв, ми пожертвуємо цими заручниками, зате покараємо терористів, щоб їм неповадно було чинити такі акти, і в жодному разі не погодимося з тими політичними вимогами, які диктують терористи. А заразом заробимо собі на цьому політичний капітал. Отака нехитра схема роздумів Президента Єльцина. Але все це чистісінька нісенітниця. Бо навіть якщо це станеться, то наступного разу теракт буде вчинено зовсім по-іншому: може бути вибух у метро, захоплення атомної електростанції і все що завгодно. Серед чеченців знайдуться люди, ладні пожертвувати своїм життям, бо згідно з їхніми уявленнями, загиблі в бою потрапляють до раю. Думка про те, що можна залякати терористів, шкідлива. Ми всі абсолютно не захищені від терористичних актів не тільки тому, що в нас погані правоохоронні органи. Вони справді погані, але навіть якщо вони були б дуже добрі, то все одно не змогли б захистити. Потрібно шукати політичні рішення, тоді й не буде терактів.

— **Але ж минулого літа російське керівництво пішло на політичні рішення під тиском теракту Шаміля Басаєва: Віктор Черномирдін пішов на переговорний процес. І тим не менше, процес зірвано. Той процес був тактичною грою чи справді стратегічною лінією Кремля?**

— Попередній теракт Шаміля Басаєва мав безпрецедентний успіх за всієї його злочинності. Він змусив російське керівництво на якусь мить визнати, що війну Росії проти Чечні програно. Програно в тому плані, що не вдалося досягти воєнної перемоги. В тому плані, що після всіх воєнних успіхів російських військ, після захоплення значної чеченської території можливі такі терористичні акти. Цю обставину було усвідомлено частиною російського керівництва, і розпочалися переговори, котрі привели до припинення війни на кілька місяців. Великомасштабних воєнних дій не було.

На жаль, переговорний процес зайшов у безвихідь. І зайшов тому, що не все російське керівництво усвідомило неможливість воєнного розв'язання чеченської проблеми. Трохи відпочили від війни, прийшли нові, небиті. Ті самі небиті, за яких не дають і половину битого. І знайшлися сили, які підірвали мирний процес. Головним чином це сили, які висунули Завгаєва і провели в Чечні вибори. Ось це рішення про вибори й було тим переломним моментом, який призвів до нової війни.

Я змушений вам сказати: я був у Чечні з 5 по 13 січня і відкрив там ту обставину, яка приховується від громадськості досить успішно. А саме — масштаб воєнних дій, які точаться у Чечні, починаючи з виборів. Відомі були тільки події в Гудермесі, дещо було сказано про зіткнення в деяких селах. А з'ясувалося, що про найбільші, масштабні воєнні дії нічого не відомо світовій громадськості, насамперед російській, «есендешній».

Зокрема, про війну в селі Шатой, яка супроводжувалася дуже великими втратами. Російські солдати з дуже великою образою казали мені: мовляв, чому ми по радіо чуємо: «Сьогодні двох убито, завтра трьох убито», — коли тільки протягом одного дня, тільки в одному нашому підрозділі то п'ятнадцятеро вбито, то двадцятеро... Солдати сприймають це як образу.

І справді: в селі Шатой загоном СОБРу було розстріляно передвиборчий мітинг, одинадцятеро загинули. У відповідь на це бойовики захопили блокпост, тридцять один солдат потрапив у полон разом із бронетехнікою, загін СОБРу було розгромлено. Після цього село зазнало бомбардування, мешканці звідти втекли. Туди було кинуто танковий десант, який 4 січня пішов гірським шляхом. Я був на тому шляху, в ущелині справжня пастка для танків. Усю бронетехніку кинуто під укіс, бо вона стала легкою здобиччю, живою мішенню для бойовиків...

— **Тобто знову не було враховано афганський досвід?**

— Він нічому нікого не навчив. Загін із п'ятнадцяти бойовиків розгромив бронетанкову колону. Стверджують, що там загинуло вісімсот солдатів. Я не знаю, звичайно, якою мірою ця цифра правильна, але те, що там розгром був цілковитий, стверджують не тільки біженці із села, а й солдати і офіцери.

— **А вам не здається, що дії бойовиків Салмана Радуєва в Кизлярі і Первомайському, незважаючи на їх злочинний характер для мирних людей, — це один із останніх для них шансів привернути увагу громадськості до подій у Чечні? Адже їхні дії — це ще й своєрідна «підстава» Віктора Черномирдіна, який пішов-таки на переговори, в очах «патріотів»...**

— Від того мирного процесу, який почав Віктор Черномирдін на момент захоплення Кизляра вже не залишилося й сліду. Тому теракт Радуєва не є «підставою», як ви сказали, Черномирдіна. Але, звичайно, тероризм — це злочин: захоплюють ні в чому не винних людей, тим більше жінок і дітей, убивають їх. Проте чеченці цілком справедливо кажуть: гаразд, це злочин, але чому проти нас можна вчиняти злочини? Мовляв, геноцид — це хіба не злочин?

Справді, чому можна розбомбити ціле село, розграбувати його, вбити мирних мешканців? Шатой — це тільки останній випадок, але таких випадків було багато. Чеченці обурюються: мовляв, у Будьонновську потерпілим видають компенсації, їх везуть на психологічну реабілітацію за кордон і в санаторії — це дуже мило, а хто повезе на таку реабілітацію мешканців Самашок, які пережили жахи каральної операції і погромів? Або тих, хто, незважаючи на національність, росіян також, більше того — переважно росіян, які пережили минулу зиму в підвалах Грозного під бомбардуваннями? А ці люди точно потребують реабілітації — я з ними зустрічався: тих, хто просидів кілька днів, не те що місяців, у сирих підвалах під бомбами, навряд чи можна вважати цілком здоровими психологічно. А замість допомоги вони нічого не отримують, окрім комендантської години в Грозному, коли п'яні механіки бронетранспортерів стріляють у будь-яку мішень. А затим заявляють, що то бойовики на когось напали. А затим завгаєвська міліція знищує такі бронетранспортери, бо жодна російська структура не бере на себе відповідальність сказати: це був наш бронетранспортер...

— **Тобто ви стверджуєте, що значною мірою теракти Басаєва, Радуєва — це ще й відповідь на політику державного геноциду проти населення Чечні, коли держава всією могутністю навалюється на частину своєї ж території?**

— Так. Коли я був улітку в Чечні, то зустрів брата Шаміля Басаєва — Шервані. Той переказав мені про невдоволення Шаміля Басаєва тим, що я не оприлюднив факти мародерства з боку російських солдатів. У лютому минулого року Шаміль Басаєв доводив мені оці факти, показуючи вирваний золотий зуб, інші особисті речі, знайдені ним у вбитого російського солдата. Я відповів, що не раз демонстрував оці предмети перед телекамерами, писав про них до газет, але тільки «Вечерняя Москва» надрукувала.

Деякі факти в пресу взагалі не потрапляють. Наприклад, з усіх моїх звітів про Самашки старанно викреслювалися повідомлення про вбивства ветеранів Великої Вітчизняної війни російськими військами. Все, що завгодно, можна було писати, що жінок і дітей убивали, можна було писати, а те, що ветеранів війни вбито, — це не можна.

Розумієте, для Шаміля Басаєва, людини релігійної, яка йде на злочин, розуміє, що тероризм — це злочин, для нього дуже важливе моральне внутрішнє самовиправдання. І він хоче, щоб про це знали, обурюючися тим, що факти вандалізму щодо чеченців, геноциду проти них приховуються, а його дії засуджуються.

— **А що, на вашу думку, може зробити нова Державна Дума Росії, щоб припинити війну в Чечні?**

— Нова Дума за своїм складом набагато гірша за нашу, хоча й наша була поганою. Нічого доброго від неї я не чекаю. Роль цієї Думи не в тому, що вона сама зробить, а в тому, що такий її склад дуже важливий для червневих президентських виборів у Росії. Всі, хто в Думі має міцні позиції, зокрема комуністи, зроблять усе так, щоб не скомпрометувати себе до виборів Президента, щоб народ ще не встиг усвідомити, який він робить неправильний вибір, щоб збереглося їхнє нинішнє лідирування в громадській думці. Тому я думаю, що вони постараються не вживати будь-яких різких заходів, не робити якихось символічних кроків, приміром, не затверджувати червоний прапор як державний, а серп і молот як державний символ. Вони затаяться, щоб зберегти свою перевагу такою, яка є сьогодні, інакше вони ризикують її загубити.

— **Гаразд, а що, на ваш погляд, має зробити Держдума, щоб покласти край війні?**

— Якби ми мали більшість у Думі, то ми б негайно ухвалили рішення про необхідність переговорів і виведення військ із Чечні. А особисто я пішов би ще далі: не тільки вивести війська, а й визнати де-факто режим Дудаєва і дати чеченцям кілька років, можливо, десять років для того, щоб вони розв'язали свої внутрішні питання. І, зрештою, відновити суверенітет Російської Федерації над цією територією. Бо ні я не бачу Чечню незалежною, ні більшість чеченців насправді цього не бачать. Для них незалежність — це тільки символ їхньої національної гідності. Вони за нього хапаються в цій ситуації, коли їх піддано такому приниженню, коли їх так образили й погромили.

Ми віднайшли б законодавчі шляхи закріплення й оформлення такого рішення. Але ця Дума нічого подібного зробити неспроможна, бо все миролюбство комуністів — тільки на словах. Вони не хочуть відповідати за цю війну, але хочуть, щоб її вів Президент. Тобто, щоб увесь негатив ішов на його рахунок.

Інтерв'ю вів **Володимир СКАЧКО.**

Київ — Москва — Київ.

Читацький мікрофон

Чомусь порядку у вашій роботі немає...

Слухаю, читаю і дивлюся трансляції з сесійних засідань Верховної Ради завжди дуже уважно, тому добре знаю кожного депутата і те, що він говоритиме, коли бере слово. І щоразу дивуюся: чому іноді стільки безладу, неорганізованості і в словах, і в діях парламенту?

Скажімо, як можна приймати одні закони, коли нема інших законодавчих актів? Ну, кинулися наївні пенсіонери приватизувати свої квартири — а може, завтра ви встановите такий податок на нерухоме майно, що ніякої пенсії не вистачить? І як можна встановлювати межу малозабезпеченості, не маючи науково обгрунтованого кошика споживача? Чи от закон про ветеринарну медицину, прийнятий уже давно, — невже він важливіший від закону про охорону здоров'я людини, про який нічого й не чути? Нарешті, як можна приймати якісь соціальні програми, точно не знаючи, скільки в Україні громадян і як вони структуризовані? Хто з вас, шановні депутати, може з конкретними цифрами в руках сказати, скільки нам потрібно дитячих садків і скільки будинків для престарілих, скільки грошей на стипендії і скільки — на пенсії?

Та ніхто не скаже, бо найперше, що треба було зробити після оголошення незалежності, — це провести перепис населення. Бо перепис 1989 року фіксував громадян СРСР за місцем перебування на момент перепису, а не громадян окремих республік! А найперший закон, який треба було прийняти, — закон про українське громадянство, подібний до того, який діє в Ізраїлі, щоб кожен етнічний українець при поверненні на батьківщину без будь-яких ускладнень ставав її громадянином.

Не можна допускати того, щоб новий закон суперечив прийнятому раніше. Згідно з Законом УРСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» я отримала 50-відсоткову пільгу у квартплаті. Це мало б означати, що коли в точно такій квартирі жила така ж самотня жінка і отримувала таку ж пенсію, але не була жертвою репресій, то я за квартиру мала б платити вдвічі менше від неї. Тепер же ми з нею платимо однаково — 15 відсотків від нарахованого, після чого мені доплачують півмільйона карбованців, а їй — мільйон.

Подібних випадків невідповідності в законах можна навести безліч. Отож слухаю, читаю і дивуюся: розумні ж люди, а порядку в роботі чомусь немає!

Галина ГОРДАСЕВИЧ.

Львів.

ЗАДУМ започаткувати нову рубрику «Життя як життя: нова справа» виник як зворотна реакція на читацькі листи, в яких порушуються проблеми, пов'язані з народженням і становленням приватного бізнесу. Якщо ви ризикуєте сьогодні розпочати свою справу, вам слід приготуватися до подолання не лише психологічних, а й матеріальних, бюрократичних, податкових та інших бар'єрів. Від того, як успішно ви витримаєте ці екзамени, буде залежати успіх. І нова рубрика — це спроба вам у цьому посприяти.

ПОРАДА ОДНА: БАГАТІЙТЕ!

Щойно виходжу з «Ікаруса», як запопадливий дядечко загородив дорогу:

— Куди підкинути?

Заінтригований, я вирішив детальніше розібратися, як же у таких умовах приватні таксисти заробляють на хліб.

... У місті їх близько 2500. Між ними — жорстка конкурентна боротьба за місця стоянки, райони «ізвозу». Я спочатку не зрозумів, який сенс таксистам об'єднуватися в чотири кооперативи, які фактично не можуть допомогти ні запчастинами, ні бензином. Але на стоянці біля ринку «Нива» збагнув: поняття «свій» і «чужий» для приватних водіїв — як неписаний закон привілеїв. Кооператив «Планета» (а вірніше, приватне багатопрофільне підприємство) орендує біля ринку невеликий майданчик під стоянку. Тут базуються його «свояки».

— Ми робимо рейс, наприклад, до вокзалу, — розповідають хлопці. — І відразу висадивши пасажира, спішимо назад. Можна, звичайно, на вокзалі поставити машину. Але то вже буде зухвалий виклик вокзальному кооперативу, так би мовити, грубе порушення правил доброго тону. Їхня стоянка — їхні клієнти. До речі, там можеш і день простояти, але так і не вклинишся у чергу за клієнтом.

«Свої» ж обслуговують пасажирів за чергою. Возять вони переважно базарних торговців (які гарно впорались), ресторанну публіку, дружин бізнесменів (ранок), пацієнтів лікарень тощо.

Приватники ж, які ігнорують кооперацію, швидко розуміють, як нелегко знайти своє місце в обласному центрі.

З нахабними «чужаками» борються різними способами.

Найкращий заробіток таксиста — 1,5—3 мільйони карбованців за день.

— Сума начебто і велика, — говорить директор «Планети» Олег Брусин. — Але це якщо машина не псується. Такого ж не буває. Запчастини сьогодні ж дорогі. Одне слово, проблема одна: люди, багатійте! Тоді й у нас справи підуть краще.

Таксисти «Планети» в основному з вищою освітою. Вчорашні інженери не працюючих підприємств. Вчителі. Я навіть познайомився з недавнім викладачем Чернігівського педінституту.

— А що робити? — зізнається він. — В інституті з вересня викладачам нічого не платять. А жити ж на щось треба.

На стоянці мені розповіли, що приватним таксистам працювати стає дедалі ризикованіше. Тільки у грудні у їхньому кооперативі — дві «НП»: одного побили і викинули з машини, іншого під дулом пістолета змусили з'їздити у Ніжин. Добре, хоч залишилися живими. Через це та й в основному економічні труднощі таксистський промисел у Чернігові в останні роки покинули близько 200—250 чоловік. Залишились найбільш стійкі і витривалі. Такий він, бізнес таксиста.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Малюнок Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Досвід

Еврика!

Або що треба для започаткування власного бізнесу

Михайло СТОЛПЕР, директор луганської фірми «Колумб»:

— Передусім — ідея, нова, оригінальна, власна. Якщо вона виникла, слід підібрати групу здібних людей, здатних цю ідею реалізувати.

Саме ось так 3 роки тому утворилася наша фірма. Я тоді працював у конструкторському бюро Луганського верстатобудівного заводу. Займався переважно модернізацією прасувальної техніки — прасувальних машин, пресів. І от на завод надійшло замовлення з Москви — виготовити обладнання для термосублімаційного руху. Звичайно ж, свою частку роботи одержали і «конструктори-прасувальники», бо саме на базі термопресів виготовлялися термодрукувальні машини. Москвичі забрали замовлення і поїхали. А я відразу подумав, чому б такі машини не виготовляти для себе і не відкрити нове для всієї України діло (одразу зазначу, що термосублімаційним друком у країні й досі ніхто не займається).

Ось так започаткували власний бізнес. Пакет замовлень постійно зростає. Ми виготовляємо велику кількість настільних прапорців різних країн світу для організацій і підприємств не тільки Луганська, а й Києва, інших міст України. Мої земляки звернули увагу на те, що недавно над будинком Луганського міськвиконкому замайорів новий дуже привабливий яскравий державний прапор. Це — теж наша робота. «Наші» прапори знають і в столиці. Випускаємо також репродукції, які прикрашають швейні, трикотажні вироби. Виконали замовлення республіканської виставки «Реклама-95» і вийшли на нову орбіту. Це нові замовлення, а значить — і нові розробки, нові ідеї.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Банкіри кредитування не заперечують

Стартовий капітал

«УКРІНБАНК» підписав кредитну угоду з Національним банком України про надання кредитних коштів підприємствам малого та середнього бізнесу за рахунок кредитної лінії Європейського банку реконструкції та розвитку.

Фінансуються проекти тільки приватних товариств з обмеженою відповідальністю та АТ, що здійснюють свою діяльність у сфері сільськогосподарського виробництва, харчової промисловості та послуг. Мінімальна сума кредиту становить 50 тисяч доларів, максимальна — 1,6 мільйона доларів. Кількість працюючих на таких підприємствах не повинна перевищувати 500 чоловік. Загальна вартість проекту не може бути меншою за 75 тисяч доларів і більшою, ніж 4,5 мільйона доларів. Кредитуватимуться тільки фінансово окупні та забезпечені заставою проекти, вартість застави яких не може бути меншою 120 відсотків від основної суми кредиту. Ці проекти повинні відповідати екологічним вимогам ЄБРР. «Укрінбанк» здійснює довгострокове (до 5 років) фінансування проектів, що відповідають вимогам ЄБРР, і короткотермінове (від 6 до 12 місяців) кредитування експортних контрактів, покриття витрат на переробку продукції та лізингову діяльність.

Сергій МИКОЛАЄВ.

На свято Василя обрали Миколу

Конкурси

ТРИГОДИННОЮ фінальною телепрограмою в прямому ефірі закінчився конкурс «Кращий підприємець-95», організований черкаським корпунктом «Голосу України», телестудією «Рось» облтелерадіокомітету і газетою «Ділова Черкащина».

Переможцем «капіталістичного» змагання став генеральний директор СП «МінУк», співвласник заводу шампанських вин Микола Прудський, котрий за трьома основними критеріями конкурсу набрав найбільшу кількість балів. З його підприємств торік відраховано до бюджету всіх рівнів понад 390 мільярдів карбованців, створено 480 робочих місць, взято під постійну опіку 275 родин інвалідів, тяжкохворих, самотніх людей.

У різних номінаціях конкурсу відзначено АТ «Будматеріали» — за вагомий внесок у містобудування, фірми «Мажар» і «Спорттех» — за культуру виробництва, підтримку спорту і мистецтва, СП «Білий голуб» — за прагнення до краси і гармонії, фірму «Наталі» — за організацію у Черкасах системи швидкого харчування.

Перший бізнесовий конкурс викликав неабиякий інтерес у телевізійного і читацького загалу, вплинув на громадську думку, котра досі була не зовсім прихильною до «виконробів» ринку.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Не місце красить, а ліцензія

Законотворчість

НА РОЗГЛЯД Верховної Ради України підготовлено ряд законопроектів (три вже прийнято), які стосуються змін і доповнень у Закон «Про підприємництво». Усі вони стосуються статті 4 вказаного Закону, згідно з якою встановлюються обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.

Планується, зокрема, регламентувати механізм реалізації нафтопродуктів у сфері роздрібної торгівлі через стаціонарні, малогабаритні та пересувні автозаправні станції. За даними Державної податкової інспекції, сьогодні цим видом діяльності переймаються понад 3,5 тисячі підприємств усіх форм власності. При цьому, на жаль, здебільшого всупереч чинному законодавству, екологічним, санітарним та протипожежним нормам. Отже, в проекті передбачається ліцензування права торгівлі нафтопродуктами.

Проектом передбачається також ліцензування окремих видів діяльності в галузі зв'язку, послуг, пов'язаних з профорієнтацією населення, посередництвом у працевлаштуванні, в тому числі і за кордоном тощо.

Василь ПИЛИПЕНКО.

Хочеш торгувати — сплати гроші

ЯК СКАЗАЛА завідуюча відділом торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування Луцького міськвиконкому Раїса Мудрик, в обласному центрі Волині зареєстровано майже 7 тисяч суб'єктів підприємницької діяльності. Але більшість з них не мають приміщень, магазинів, кіосків для реалізації товару. Як і де вони торгують?

Це питання міськвиконком тримає на контролі. З дозволу мерії Луцька приватизовано чотири вуличні ринки, що виникли стихійно. Були спроби їх закрити. Але люди все одно приходили з товаром. Тоді їх благоустроїли, поставили навіси. І від суми разового збору 30 відсотків коштів почало надходити в місцевий бюджет.

Торік тільки з одного приватного ринку з територією 1600 квадратних метрів в міський бюджет надійшло більше 600 мільйонів карбованців, — говорить Раїса Мудрик. — Отже, така торгівля вигідна. Ми у Луцьку стараємося допомогти людям, які займаються підприємницькою діяльністю. Хочеш торгувати — одержуй благоустроєне місце. Найближчим часом у місті відкриваються ще два приватних ринки.

Споживча кооперація має в обласному центрі два великих ринки. Як сказали в міськвиконкомі, на їх території відсутній елементарний порядок. Наприклад, із 128 кіосків, які там встановлено, дозвіл мають лише 25. Кошти, що надходять з них, у вісім разів менші за ті, що надходять з приватних ринків. Тому міськвиконком ставить питання про передачу цих ринків у власність міста. Для підприємливих людей будуть нові благоустроєні місця, а в місцевому бюджеті — гроші.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Чернігів	189	123	39	193	131	41
Суми	183—186	122—126	38	191—193	127—132	40—41
Чернівці	190	126	35	195	130	37
Луганськ	188—191	125—128	37—39	190—194	130—135	38,5—41
Рівне	186	128	38	194	133	40
Крим	191—193	128—131	39—41	194—198	132—137	40—43

Хроніка. Факти. Події

● *Москва*

Не сподобалось?

Державна Дума РФ прийняла заяву, у якій висловила «рішучий протест» з приводу прийнятого Президентом Борисом Єльциним рішення про відставку командувача Чорноморського флоту адмірала Едуарда Балтіна.

За прийняття цього документа, внесеного депутатами Валентином Варенниковим, Олександром Лебедем, Анатолієм Чехоєвим і ін., проголосувало 276 депутатів за необхідного кворуму в 226 голосів. У заяві наголошується, що «коли піде Е. Балтін, прискориться поділ, а по суті ліквідація всього Чорноморського флоту». Парламентарії вважають, що це рішення Президента Б. Єльцина «прийняте на вимогу Президента України Леоніда Кучми».

Приїздіть, поговоримо

Міністр закордонних справ Росії Євген Примаков 30 січня — 1 лютого відвідає з короткотерміновими візитами Білорусь і Україну, повідомив на брифінгу в Москві офіційний представник МЗС РФ Григорій Карасін.

● *Алжир*

Фронти бувають різні

Новий керівник алжирської партії Фронт національного визволення (ФНВ) відмовився від пакту з Ісламським фронтом порятунку (ІФП), який було підписано ними торік разом із шістьма іншими партіями алжирської опозиції.

Як заявив на прес-конференції новий лідер ФНВ Буалем Бенхамуда, участь ФНВ у підписанні «Римського пакту» разом з забороненим у країні ІФП є основною причиною, внаслідок якої партія звільнила минулого тижня з поста її генерального секретаря Абдельхаміда Мехрі. «Цей документ було підписано, коли Алжир не мав обраного президента. Тепер ситуація змінилася», — сказав він.

Як відомо, на торішніх президентських виборах, які відбулися 16 листопада, перемогу отримав Ліамін Зеруаль, причому переважна більшість виборців проігнорувала заклики восьми партій опозиції — учасників «Римського пакту» — бойкотувати голосування.

● *Бонн*

Фірмовий знак Геншера

Колишній міністр закордонних справ ФРН Ганс-Дітріх Геншер отримав незвичайну нагороду. На карнавальному балу ліберальної партії у Мюнхені відомому політику в урочистій обстановці було вручено вигаданий спеціально для нього «орден Слона». При цьому блазенське журі заявило, що Геншер має терпіння, товсту шкіру і великі вуха, одне слово — володіє всіма якостями, які властиві шляхетній тварині під назвою слон.

Хоча у жарті карнавальників явно був присутній натяк на відстовбурчені вуха колишнього міністра, Г.-Д. Геншер, який має чудове почуття гумору, не образився. Виступаючи з промовою у відповідь, він заявив, що не соромиться своїх вух, навпаки, пишається ними, бо вони стали «його фірмовим знаком».

Коментар

В Туреччині — політичні маневри. Що світить Україні?

ПЕРЕМОГА на парламентських виборах у Туреччині ісламської Партії добробуту (ПД) викликала в Європі розгубленість: в який бік рушить Туреччина? Це питання важливе і для України.

Оскільки ПД набрала лише відносну, а не абсолютну більшість голосів у парламенті (158 з 550), то вона не може сформувати свого однопартійного уряду і мусить створити коаліційний. Але світські партії поки що бажання співпрацювати з ісламістами не виявили: надто радикальними були передвиборчі гасла ПД. Отож майбутнє уряду має багато варіантів: можливо, лідер ПД Нічметтін Ербакан все ж заманить когось міністерськими портфелями; можливо, у разі невдачі Ербакана, уряд буде сформовано іншими партіями; в разі ж патової ситуації, що теж вірогідно, можуть бути призначені нові вибори. А це знову ж таки породжує безліч варіантів, серед яких — вже абсолютна перемога ісламістів.

Яке б рішення цей складний політичний алгоритм не мав, безперечно одне: в Туреччині поширюється ісламізм. Партія добробуту виступає за введення ісламських законів у побут, за орієнтацію на ісламський світ у зовнішній політиці. Нічметтін Ербакан виступає проти членства Туреччини в НАТО та співпраці з Європейським Союзом і закликає до створення «ісламської ООН, ісламського НАТО та ісламського Спільного ринку». «Якщо турки не повернуться до Партії добробуту, — заявив він на одному з мітингів, — то ми будемо рабами християнського світу».

— Не потрібно забувати, що коли партія в опозиції — вона говорить одне, а коли приходить до влади — робить зовсім інше, — так прокоментував передвиборчі заяви ПД посол Туреччини в Україні Аджар Гермен. Може, й так, але існує інша сторона медалі: саме за ці гасла проголосували мільйони турків, і це свідчить, що популярність ісламських ідей в Туреччині має місце не тільки серед політиків, а й серед народу. І якщо ісламісти не здобудуть реальної влади тепер, то, цілком можливо, зроблять це не в такому вже й далекому майбутньому. А тому вже тепер не завадить поміркувати, наприклад, на тему турецької політики в Криму.

Для Туреччини пріоритетним у зовнішній політиці є створення так званого «зеленого поясу»: зближення з тюркомовними державами (Азербайджан, Казахстан, Киргизстан, Туркменистан) та зміцнення зв'язків з тюркомовними громадами інших країн. Лідерство у такому угрупованні (а відтак і можливість впливати на політику союзників або провадити свою через тюркомовних «братів та сестер») надало б Туреччині великої ваги: і в регіоні, і в Європі, і у світі в цілому; безперечно, це наблизило б її до високої мети — стати супердержавою світового рівня. Виходячи з цього, надзвичайно цінним для Туреччини є реальний і суттєвий вплив на кримськотатарську громаду та, з іншого боку, зміцнення позицій кримських татар у Криму — це дало б Туреччині можливість використовувати їх як засіб свого впливу не лише на Україну, а й на Росію, для якої Крим також має стратегічне значення.

Нинішні відносини України й Туреччини дуже непогані. Підписано Договір про дружбу та співробітництво, ряд двосторонніх угод. Щодо кримських татар, то офіційна Анкара сьогодні поміркована: розуміючи необхідність гарних стосунків з Україною (через посилення в чорноморському регіоні тиску Росії), підтримує створення на півострові національної кримськотатарської державності у складі України. Але не секрет, що коли-небудь кримські татари або частина їх можуть забажати більше, ніж автономія — захочуть власну державу. І в разі перебування при владі в Анкарі ісламістів дуже вірогідне спрацювання фактора релігійної й етнічної солідарності, посиленої вищезгаданою зацікавленістю Туреччини в політичній присутності на півострові. Чи можна бути впевненим, що Нічметтін Ербакан або хтось інший не зарахує кримських татар до потенційних «рабів християн»?

Втім, це лише один з варіантів можливого розвитку подій.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Річища нафтових рік Казахстану

ЩОБ БУТИ багатим, недостатньо мати багато грошей. Такого висновку доходять тепер у Казахстані, країні, де запаси нафти оцінюють у 2,6 мільярда тонн, а переробні заводи змушені купувати нафту в Росії. Головна причина такого парадоксу — відсутність внутрішніх трубопроводів.

Природні ресурси Казахстану дозволяють сподіватися стабільного притоку нафтодоларів у державну казну. Але для цього країна має збудувати зовнішні нафтопроводи.

На думку Умірсеріка Касенова, директора Інституту стратегічних досліджень при Президенті Республіки Казахстан, в осяжному майбутньому казахстанську нафту експортуватимуть територією Росії на Новоросійськ. Проте вже сьогодні запроваджено жорсткі квоти на пропускання нафти: Москві не потрібні конкуренти на світовому ринку. Крім того, пропускна здатність нафтопроводу обмежена.

1992 року вирішено було побудувати ще один трубопровід на Новоросійськ. Хоча вже нині ясно, що за збільшення Казахстаном експорту нафти можуть виникнути проблеми її транспортування через Чорне море. Це пов'язано з обмеженням Туреччиною проходження великотоннажних нафтоналивних танкерів через протоки Босфор і Дарданелли з огляду на екологічну безпеку Стамбула. Крім того, Туреччина — конкурент Росії у транспортуванні азербайджанської та казахстанської нафти — пропонує будувати трубопроводи на своїй території.

У червні 1995 року в Алмати президентами Н.Назарбаєвим і С.Деміредем було підписано спільну Декларацію про подальший розвиток і поглиблення співробітництва між Казахстаном і Туреччиною. У ній йшлося про можливість проведення нафтопроводу до Середземного моря територією Туреччини.

Для цього треба під'єднатися до азербайджанської нафтотранспортної системи. З Азербайджану найкоротший маршрут — через Вірменію і Східну Туреччину. Проте нерозв'язана проблема Нагірного Карабаху робить цей маршрут нереальним. Другий варіант — через Грузію, яка також у стані конфлікту з Абхазією.

Проте і на території самої Туреччини безпеку нафтопроводу ще ніким не гарантовано. Припускають, що активно діючі курдські повстанці можуть здійснювати диверсійні акти на трасі майбутнього нафтопроводу.

Росія не бажає втратити як частину доходів від постачання прикаспійської нафти на світовий ринок, так і контролю у стратегічно важливих для неї регіонах Закавказзя і Центральної Азії. Тому навесні 1995 року Росія разом з Грецією і Болгарією запропонували побудувати нафтопровід Бургас—Александруполіс. Основна мета будівництва — обійти протоки Босфор і Дарданелли і везти нафту від Новоросійська до болгарського порту Бургас, а там перекачувати її трубопроводом до грецьких морських терміналів в Александруполісі.

Цей проєкт набагато дешевший, ніж прокладення трубопроводу гірськими районами Туреччини. Крім того, багато європейських банків готові дати під будівництво пільгові кредити, бо залежність країн Європейського Союзу від експорту нафти з Центральної Азії в найближчі 25 років різко зросте.

Довжина «грецького» трубопроводу майже в сім разів коротша за «турецький», до того ж він проходить територією держав із стабільними політичними режимами: Болгарії та Греції. Проте від Новоросійська до Бургаса нафту матимуть перевозити танкерами, що дуже дорого і екологічно небезпечно для Чорного моря. А з Баку до Новоросійська найкоротший маршрут — через Дагестан і загалом нестабільний Північний Кавказ.

Отже, Казахстан обговорює кілька варіантів прокладення нафтопроводів. Вибір буде нелегкий. Поки що країна зосередилася на будівництві внутрішніх трубопроводів. Це допоможе Казахстану здобути енергетичну незалежність від Росії.

За матеріалами казахстанської преси.

Німеччина. Про маршрут свого майбутнього всесвітнього турне оголосили три найвідоміших тенори сучасності — Хосе Каррерас, Лучано Паваротті і Пласідо Домінго (на знімку зліва направо). Подібно до «зірок» рока вони вирішили провести двогодинні концерти на стадіонах, виступивши приблизно перед 300.000 шанувальників різних континентів. Їхня «подорож» розпочнеться у червні 1996 року в Токіо. Потім вони відвідають Лондон, Нью-Йорк, Мюнхен і Мельбурн.

Фото ДПА—ІТАР-ТАРС.

Про що не розкажуть нам фіни?

ФІНЛЯНДІЯ — країна тисячі озер. Власне, це все, що ми знаємо про цю державу. Втім, за своїми традиціями та звичками фіни дуже відрізняються від українців.

Мешканців Фінляндії вважають чи не найсором'язливішим і наймовчазнішим народом у світі. В цьому зазвичай звинувачують ...мову. Вона, мовляв, надто відрізняється від інших. Тому в розмовах з іноземцями фіни побоюються «розв'язувати» язик і поводяться досить стримано.

Самі фіни вважають свій народ меланхолійним. Можливо, тому сумні мелодії танго й досі такі популярні в місцевих танцювальних ресторанах, де фіни полюбляють відпочивати? До речі, у неділю можна дозволити собі «крапельку» ...розслабитися. І хоча буває це раз на тиждень, іноді саме остання «крапелька» стає зайвою.

Але справді «народним» напоєм у Фінляндії вважають каву, яку там п'ють частіше, ніж в інших країнах. Можливо, щоб зігрітися. Нею частують на іменинах, з нагоди заручин, вінчання, похорону чи ...отримання диплома. Наливають каву і «з нагоди сауни».

У давнину сауна була ритуалом суботнім. Нині фінські лазні не можуть задовольнити всіх охочих. Але традиція попарится хоча б чотири рази на місяць — все ще живе. Зокрема, завдяки тому, що нині в кожному будинку чи квартирі в місті й селі є своя сауна. І якщо ви хочете образити фіна на все життя, то знехтуйте його запрошення побувати в ній.

Багато в чому різниться і фінський побут. У минулому землероби, вони жили колись великими сім'ями. А тепер діти й батьки воліють мешкати у різних домівках. Пенсіонери частіше переселяються до міст, у квартири, де є всі потрібні літнім людям зручності. Іноді їм навіть до вподоби жити в будинку для старих. Молодь намагається відірватися від батьківського дому одразу по закінченні школи, щоб почуватися більш самостійно.

Взагалі в очах фінів багато більшу вагу, ніж зарплата і гроші, має вчена ступінь чи освіта. «Панських» звичок вони не визнають, і навіть хатню робітницю тримає далеко не кожна заможна сім'я. Фіни звикли покладатися лише на себе. Можливо, тому й живуть вони непогано?

Надія БЕДРИЧУК.

Пишемо нову Конституцію України

Віддаляємося від Хартії, прагнучи... приєднатися до неї?

Правовий простір муніципальної діяльності на сучасному етапі демократичного реформування

***РОЗГЛЯНЕМО** цю проблему, виходячи з реалій вступу України до Ради Європи і зобов"язання надалі приєднатися до Європейської Хартії про місце самоврядування, виходячи з того посилання, що органи місцевого самоврядування становлять одну з підвалин будь-якого демократичного ладу; що право громадян брати участь в управлінні державними справами може бути здійснено саме на місцевому рівні; що наявність реальної влади органів місцевого самоврядування забезпечить ефективне й водночас наближене до громадянина управління; що захист і зміцнення місцевого самоврядування становить собою значний внесок у розбудову Європи, заснованої на принципах демократії і децентралізації влади. Спробуймо розібратися, яку нині законодавчу базу місцевого самоврядування має Україна.*

У Конституції геть відсутнє саме поняття «місцеве самоврядування». Закон України «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве і регіональне самоврядування» дає поняття про територіальну основу місцевого і регіонального самоврядування; систему цих органів; проголошує основні засади самоврядування; визначає правове поле.

Проте зверніть увагу на статтю 10 цього закону, де йдеться про бюджет місцевого самоврядування. Він не входить до інших місцевих бюджетів, а також до державного бюджету.

Мінімальні розміри бюджетів місцевого самоврядування визначають на підставі нормативів бюджетної забезпеченості на одного мешканця, що їх встановлює Верховна Рада України.

У статті 11 сказано, що до бюджету місцевого самоврядування цілком зараховують:

а) прибутковий податок з громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, що мешкають на відповідній території;

б) державне мито, плату за патенти, за заняття індивідуальною трудовою та підприємницькою діяльністю;

в) надходження від здавання в оренду майна, яке належить до комунальної власності;

г) податок із власників транспортних засобів;

д) земельний податок;

е) плату за природні ресурси місцевого значення;

є) податок на прибуток кооперативів;

ж) податок на доходи підприємств (об'єднань), організацій та установ, які входять до складу місцевого господарства, їхніх структурних одиниць, кооперативних і громадських організацій, а також спільних підприємств відповідно до частки в них органів місцевого самоврядування;

з) місцеві податки і збори.

Крім того, стаття 11 (п. 5) відокремлює бюджет міста від бюджету області та району.

До місцевого бюджету (області і району) зараховують надходження за нормативами від загальнодержавних податків і зборів, а також платежів: від податку на добавлену вартість; від акцизного збору; від податку на доходи підприємств (об'єднань), установ та організацій, за винятком підприємств, що входять до складу місцевого господарства, новостворених малих підприємств; від оплати за природні ресурси загальнодержавного значення; від інших доходів, передбачених законодавством України.

Розміри частини загальнодержавних податків, зборів і платежів, що їх зараховують до місцевих бюджетів, визначають обласні Ради народних депутатів.

Проаналізуємо ситуацію, пов'язану з утворенням бюджетів міських Рад базового рівня на прикладі м. Суми, який на сьогодні має дефіцит бюджету 60 %.

ВСУПЕРЕЧ статтям 10, 11, 12 Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів, і місцеве та регіональне самоврядування», — бюджет формували з внесенням його до обласного бюджету, а відповідно — й державного.

Тепер замість того, щоб вивести норматив бюджетного забезпечення на одного мешканця міста базового рівня у Законі України «Про Державний бюджет України на 1995 рік» обласним Радам під час складання бюджетів обласного і районних, пропоновано прирівняти до них міські бюджети (базового рівня), жодним словом не згадавши про бюджети місцевого самоврядування, щоправда, сором'язливо зазначивши, що всі бюджети мають бути «захищені» так званою обласною середньостатистичною нормою забезпеченості на одного мешканця.

На всі запитання і запити до Верховної Ради і Кабінету міністрів відповідей ми не одержали, а решта керівництва відмахнулася від нас, як від надокучливої мухи.

То що маємо? Дефіцит бюджету — 60 %, виконком — «хлопчик» для побиття вертикаллю державної влади і заручник перед незадоволеними мешканцями міста.

10 червня 1995 року «Конституційний договір між Верховною Радою України і Президентом України» (розділ VII «Місцеві органи державної влади і місцеве самоврядування в Україні») констатує: «Фінансово-економічну основу місцевого самоврядування становлять: комунальна власність і фінансові ресурси, джерелом яких є доходи місцевих бюджетів і позабюджетні надходження».

Компетенцією органів місцевого самоврядування є:

— розробка, затвердження і виконання бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць згідно з чинним законодавством;

— встановлення передбачених законом місцевих податків і зборів;

— розпорядження комунальною власністю;

— організація і проведення місцевих референдумів;

— сприяння виконанню Конституції і законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень уряду України;

— виконання інших повноважень, установлених чинним законодавством.

Порядок формування, організації і обсяг власних повноважень органів місцевого самоврядування визначено окремим законом.

Та де цей закон?

Це статті 17, 18 Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве та регіональне самоврядування». А статтю 19 можна тлумачити тільки у контексті зі статтею 49 Конституційного договору.

Виконавчими органами міських Рад є їх виконавчі комітети (стаття 50). Голова міської Ради за посадою очолює виконавчий комітет. Голова здійснює загальне керівництво роботою Ради як органу місцевого самоврядування і керує роботою комунальних та інших служб відповідних органів місцевого самоврядування.

І найцікавіше (стаття 51), що «голова і очолювані ним виконавчі комітети, крім власної компетенції Ради, здійснюють також делеговані їм повноваження державної виконавчої влади, перелік яких визначає Президент України».

Та де цей перелік?

Голова Ради і очолюваний ним виконавчий комітет з питань здійснення делегованих їм повноважень державної виконавчої влади підпорядковані Президенту України, Кабінетові міністрів, а також главам державних адміністрацій найвищого рівня.

ЗВІДСИ випливає: доти, доки перелік делегованих повноважень не буде узаконено і підкріплено фінансово, про делегування повноважень годі й говорити.

Стаття 61 Конституційного договору гласить: «Законодавство України чинне у тій частині, в якій не суперечить нормам цього закону». Звідси випливає, що стаття 42 Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве і регіональне самоврядування» не діє.

І ось тепер підходимо до Закону України «Про бюджетну систему України» від 28 травня 1995 року (опублікований лише 10 липня 1995 року, тобто з цього часу набирає чинності). Відразу постають запитання:

1. Де правила оформлення проекту Закону про Державний бюджет України? (Термін виконання до 1 серпня 1995 року).

2. Де проект структури бюджетної кваліфікації? (Термін виконання до 1 вересня 1995 року).

3. Де проект законодавчого акта про порядок і умови видання і використання дотацій і субвенцій з бюджету?

4. Як у контексті місцевого самоврядування (Закон «Про бюджет місцевого самоврядування») зрозуміти: бюджет області об'єднує обласний бюджет і бюджети районів, міст обласного підпорядкування?

Тобто цілком знехтувано поняття бюджету місцевого самоврядування.

Із закону випливає, що доходи бюджету міста становлять:

а) податок на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (крім комунальної) і підпорядкованості у розмірі, визначеному Радою народних депутатів найвищого рівня, і 100 % податку на прибуток підприємств і організацій комунальної власності цього рівня;

б) прибутковий податок з громадян у розмірі, визначеному Радою народних депутатів вищого рівня;

в) плата за землю 60%;

г) податок на нерухоме майно громадян;

д) місцеві податки і збори, крім скасованих законодавством України (та де цей перелік скасування?);

е) частина доходу від приватизації державного майна, що визначає Рада народних депутатів вищого рівня;

є) надходження від продажу цілісних майнових комплексів, що перебувають у комунальній власності цього рівня;

ж) відрахування, дотації, субвенції, отримані з бюджетів вищого рівня.

Можна констатувати, що пункти а, б, в аж ніяк не відповідають Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве і регіональне самоврядування».

У статті 16 ідеться про те, що відсоткові відрахування окремих видів доходів у межах, визначених законами України, затверджуються у бюджет міста обласною Радою народних депутатів.

Якими законами? Це не визначено, хоч украй важливо для місцевого самоврядування.

Стаття 25 визначає: «Мінімально потрібні відрахування обчислюють за єдиними або груповими мінімальними соціальними і фінансовими нормативами і нормативами, встановленими вищими органами виконавчої влади на підставі чинного законодавства, актів з урахуванням індексу інфляції у межах фінансових можливостей держави і відповідних адміністративно-територіальних одиниць».

Одразу постає запитання: «А хто визначить фінансові можливості держави та відповідних адміністративно-територіальних одиниць?»

ПРОАНАЛІЗУВАВШИ правовий простір діяльності місцевого самоврядування, робимо висновок, що Конституція України не дає жодних гарантій існування місцевому самоврядуванню. Закон України «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве та регіональне самоврядування» зазнав цілковитої ревізії щодо забезпечення реального економічного та фінансового підгрунтя бюджетів і планів економічного розвитку міст базового рівня пізніше прийнятими законами і зведено нанівець щодо можливості керуватися ним для здійснення реального самоврядування міст.

Васальна залежність у формуванні бюджетів самоврядування погіршує фінансове становище міст у 1996 році й, природно, спричиниться до політичних катаклізмів на всіх рівнях державної влади. Представникам України доведеться червоніти на пленарних засіданнях Парламентської Асамблеї Ради Європи, що збирається чотири рази на рік, за невиконання Україною своїх зобов'язань як члена Ради Європи.

А що потрібно мати в законодавстві України, щоб можна було сказати: «Так, законодавча база України цілком відповідає Європейській Хартії про місцеве самоврядування»?

Перелічімо ці умови.

1. Засаду місцевого самоврядування має бути визнано в законодавстві країни (чи окремий Закон про основи місцевого самоврядування, а краще в Конституції).

2. Право та реальна можливість органам місцевого самоврядування регламентувати значну частину державних справ і керувати нею під свою відповідальність і в інтересах місцевого населення.

3. Мати змогу шляхом вільного, таємного, рівного, прямого і загального голосування обирати представницькі органи влади для керування містами, які створюють підзвітні їм виконавчі органи, а також звернення до зібрань громадян, референдуму.

4. а) Основні повноваження органів місцевого самоврядування має встановлювати Конституція чи закон з можливістю надання відповідно до закону певних конкретних повноважень.

б) Надання гарантій держави органам місцевого самоврядування мати цілковиту свободу дій для здійснення власних ініціатив з будь-якого питання, що належить до їх виняткової компетенції, що іншими органами влади може бути оскаржено виняткою у судовому порядку.

в) У законодавстві необхідно забезпечити механізм обов'язкового консультування під час планування і ухвали будь-яких рішень, що безпосередньо стосуються органів місцевого самоврядування, іншими вищими органами влади.

5. Забезпечення захисту територіальних розмежувань органів місцевого самоврядування шляхом створення механізму завчасного узгодження.

6. Можливість місцевим органам влади самим визначати свої внутрішні адміністративні структури з тим, щоб вони відповідали місцевим потребам і забезпечували ефективне управління, з реальною змогою одночасного забезпечення добору висококваліфікованих кадрів, грунтованому на засадах урахування досвіду й компетентності шляхом забезпечення відповідних умов професійного вишколу, платні та службового просування.

7. Джерело фінансування органів місцевого самоврядування має бути визначено, виходячи із засади неприпустимості дефіциту бюджету місцевого самоврядування. Кошти органів місцевого самоврядування мають відповідати наданим Конституцією чи законом повноваженням.

8. Наявність можливості органу місцевого самоврядування на об'єднання з іншими органами місцевого самоврядування для розв'язання завдань, що становлять спільний інтерес як у державі, так і в міжнародних об'єднаннях органів місцевого самоврядування.

9. Надання можливості на рівні законодавства права захисту стосовно інших органів державного управління.

ХОТІЛОСЯ б вірити, що подальші кроки зі створення місцевого самоврядування буде зроблено з урахуванням обов'язкових положень Європейської Хартії про місцеве самоврядування, а Верховна Рада України усуне наявний різнобій у законах, що зачіпають інтереси місцевого самоврядування, бо місцеве самоврядування — це гарант демократії та поступу, державності та неприпустимості сепаратизму в Україні.

Володимир ЛАВРИК,
заступник голови Сумської міської Ради народних депутатів, депутат міської Ради.

НАДІЯ, НАРОДЖЕНА ВЛАСНІСТЮ

Коментар

Куди вкласти, щоб згодом узяти?

ЗА СТАНОМ на середину січня 28 мільйонів громадян України отримали свої приватизаційні сертифікати. Проте використано їх через систему сертифікатних аукціонів нині більш як 4 мільйони, а це означає, що більшість громадян, навіть отримавши свій сертифікат, не поспішає обмінювати його на акції приватизовуваних підприємств. Де шукати причину цього? Чи то вона у недостатній поінформованості населення, чи у недостатній кількості пунктів приймання сертифікатів, чи, може, продаються не дуже привабливі підприємства?

Спробуймо проаналізувати ці причини. Якщо вести мову за можливу нестачу пунктів приймання сертифікатів, то очевидно, що сьогодні ця обставина не є значною перепоною на шляху обміну сертифікатів на акції, бо їх налічується майже 2 тисячі. Щоправда, слід звернути увагу на те, що не скрізь можна отримати достатню для прийняття рішення інформацію про приватизовувані об'єкти. А щодо самих об'єктів, то, на думку фахівців, серед низки підприємств, виставлених на черговий сертифікатний аукціон, є достатня кількість таких, що зацікавлять громадян. Отже, часто однією з причин того, що громадяни, отримавши сертифікати, не поспішають обмінювати їх на акції підприємств, є їх недостатня поінформованість. Тож надалі ми намагатимемось якнайповніше інформувати про об'єкти, що підлягають приватизації.

Перш ніж розпочати аналіз підприємств, що їх виставлено на січневий аукціон, думаю, цікаво буде озирнутися назад і поглянути, які підприємства мали найбільший попит під час попередніх аукціонів. За словами заступника директора Київського регіонального центру сертифікатних аукціонів Ірини Гаврильчук, це — готельні комплекси та готелі, харчові, хімічні та ресурсовидобувні підприємства. Не менша була зацікавленість підприємствами металообробної, машинобудівної та верстатобудівної промисловості.

Це лише деякі з напрямів, а тому, відкриваючи перелік підприємств, що їх виставляють на січневий аукціон, можемо проаналізувати його, користуючись попередньою інформацією. Однак зрозуміло, що навіть однопрофільні підприємства за своїм потенціалом часто мають дуже великі відмінності. Тому, вибираючи можливий об'єкт, акції якого ви хотіли б придбати, слід звернути увагу не лише на його потенційну прибутковість, а й проаналізувати основні виробничі показники: процент зношеності основних фондів, обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості, розміри прибутку, кількість працівників на підприємстві та ін.

При цьому корисно було б порівняти виробничі показники того чи іншого підприємства з аналогічним підприємством, адже може з'ясуватися, що два підприємства однієї галузі (скажімо, цукрові заводи), маючи подібне обладнання та однакову кількість працівників, дуже різняться, коли йдеться про обсяги виробленої продукції та отримані прибутки.

Оцінюючи підприємства, виставлені на січневий аукціон, зауважимо, що значний попит можуть мати об'єкти, котрі належать до нафтогазової галузі. Це, зокрема, відкриті акціонерні товариства «Волиньнафтопродукт», «Луцька нафтобаза», «Ковельнафтопродукт», «Київоблгаз», «Львівгаз», «Полтавагаз», «Рівнегаз». Адже поки ми живемо у світі, де нестримно збільшується нафто- та газоспоживання, цим підприємствам не загрожує закриття. Дуже цікаві об'єкти, що працюють на задоволення безпосередніх потреб громадян. До цієї групи можна віднести такі підприємства, як «Вінницький пивзавод», мукачівське «Молоко», «Калуський молокозавод», «Рівненський м'ясокомбінат» та інші. До них примикають підприємства на зразок Корюківської фабрики технічного паперу, Старобабанівського гранітного кар'єру, Мукачівського заводу залізобетонних виробів і конструкцій, Новоселицького та Омелянівського кар'єрів (Житомирська обл.), Ладижинського заводу силікатної цегли та ін. Окрему групу становлять підприємства цукрової промисловості, бо зрозуміло, що цукор вироблятимуть у нас завжди. Тож є смисл поцікавитися Кирнасівським, Рокитнянским, Озерянським, Узинським, Борщівським та Новобиківським цукровими заводами. Проте можливі й такі варіанти, як «Львівський автобусний завод» чи Київський готельний комплекс «Братислава-Десна».

Всім тим, хто вже отримав, але ще не вклав сертифікат, варто усвідомити ще й таке: після того, як на фондовому ринку з'являться житлові чеки та компенсаційні сертифікати, приватизаційний сертифікат значно знеціниться, а отже, щоб уникнути цього, потрібно вкласти його вже сьогодні.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО (Укрінформ).

Селяни стали власниками землі

12 січня видано перший в Україні сертифікат, що засвідчує право на земельний пай

Видача земельних сертифікатів у трьох господарствах Донецької області (колективному сільськогосподарському підприємстві «Іванівське» Красноармійського району, КСП імені Леніна Артемівського і КСП «Росія» Ясинуватського районів) поклала початок докорінній реформі відносин власності в українському селі. Вперше земля перейшла у власність тих, хто її обробляє.

Земельний пай одержать усі члени КСП, у тому числі й пенсіонери. Згідно з українським законодавством, земельні паї членів одного сільгосппідприємства рівні.

Колективні сільгосппідприємства «Іванівське», ім. Леніна та «Росія» стали першими господарствами в країні, що взяли участь у пілотній програмі реорганізації КСП і земельної реформи, здійснюваній фахівцями Міжнародної фінансової корпорації за підтримки британського урядового фонду «Ноу-хау». Програму було затверджено Донецькою обласною Радою народних депутатів з метою реформування аграрного сектора області і перетворення колгоспів на підприємства, здатні ефективно діяти за умов ринкової економіки.

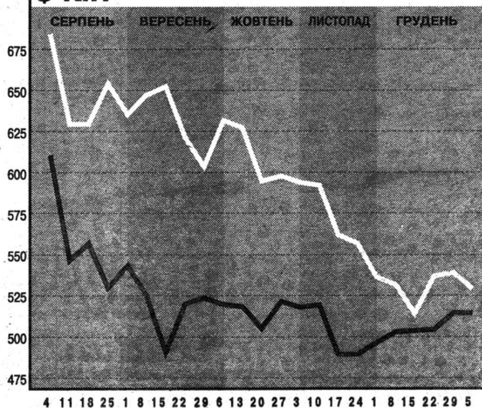
Згідно з програмою реорганізації, члени КСП, одержавши сертифікати, що підтверджують право на земельний пай, і посвідчення на підтвердження права на майнові паї, котрі визначають їхню частку власності в майні КСП, мають можливість об'єднатися на засадах добровільності і взаємної вигоди в нові підприємства. За використання їхньої частки землі й майна власники, а згодом їхні спадкоємці, одержуватимуть плату від нових підприємств. До того ж, власники земельних і майнових паїв за бажання можуть створити власне фермерське господарство.

Сергій ЯСЕН.

Барометр фондового ринку

Курсовий індекс портфеля цінних паперів

$КІП — доларовий курсовий індекс позабіржового фондового ринку України обчислюється нами з 3 жовтня 1994 р. (див. «ГУ», 1995, № № 84, 104, 147, 180). Саме на цей час стало можливим говорити про виникнення в Україні вторинного ринку ЦП — восени 1994 р. цінні папери 10—20 компаній розповсюджувалися одночасно в кількох регіонах України і задовольняли певні вимоги ліквідності.

За минулий рік деякі ЦП втратили свою ліквідність, в обігу з'явилися нові ЦП, та загалом кількість ліквідних ЦП акціонерних компаній практично не змінилася. Одночасно структура фондового ринку України зазнала істотних змін — ринок поповнився акціями підприємств, що приватизуються, облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП), цінними паперами місцевих органів влади. Можна сказати, що сьогодні в Україні існує декілька фондових ринків, на яких перебувають в обігу ЦП з різними нормами доходності і ступенями кредитного і відсоткового ризиків. Ці ринки (або сектори фондового ринку) перебувають на різних стадіях свого формування, на кожному ринкові діють певні категорії емітентів, торговців, інвесторів.

Рядові інвестори (громадяни) виявляють прихильність до ризикових операцій на ринку ЦП, а зазнавши невдачі, вимагають відшкодування у держави, яка не в змозі створювати умови для того, щоб вважати такі вимоги недорічними. Уряд створює власний ринок ЦП (див. «ГУ», 1995, № 238), а НБУ намагається скоротити дефіцит державного бюджету за допомогою зміни облікової ставки і девальвації карбованця. Акціонерні компанії, не маючи можливості здійснювати грошову емісію, проводять емісію інших боргових зобов'язань. Усе це схоже на пошуки «філософського каменя» для перетворення паперового карбованця на золотий. Однак «алхімізація народного господарства» навряд чи стане більш успішною, ніж реалізація ідеї 1992 року щодо «створення бездефіцитного бюджету, замкнутого на інфляцію».

За час спостереження за фондовим ринком був лише один період, коли в середньому мало місце зростання $КІП (доларового курсу «середньої акції»): з 14 листопада 1994 р. до 6 березня 1995 р. $КІП збільшився від 610 до 750. При цьому зростання $КІП відбувалося на тлі девальвації карбованця: з 85 до 128 тисяч крб./дол. Важко сказати, з чим була пов'язана така поведінка ціни «середньої акції». Можна лише припустити, що це був період «чекання реформ».

Навесні 1995 р. відбувалося неухильне падіння $КІП, і з 6 березня до 5 червня його величина зменшилася з 750 до 580 (при цьому знизився й офіційний курс карбованця з 128 до 141 тис. крб./дол.). У червні — липні $КІП був на рівні 600. На малюнку показано подальшу поведінку $КІП (чорна крива). Серпневе падіння $КІП пов'язане з черговою девальвацією карбованця, а коливання індексу у вересні — грудні, очевидно, відображає нові девальваційні чекання фондового ринку.

Таким чином, фондовий ринок виявляє цілковите безсилля перед девальвацією карбованця. Це засвідчує не лише графік $КІП, а й графік аналогічного індексу для державних облігацій (ОВДП) із 3-місячним терміном обігу ($КІП-3М) — біла крива, ці індекси обчислено на підставі даних про котирування ЦП, що регулярно друкуються в газеті «Финансовая Украина». Для розрахунку $КІП використовують курс продажу долара США фірмою «Денді», а у випадку $КІП-3М — біржовий (офіційний) курс долара. Порівняння графіків $КІП та $КІП-3М показує, що різні сектори українського фондового ринку мають схожу цінову динаміку. Це означає, що поведінка $КІП досить добре характеризує фондовий ринок і ті процеси, що відбуваються в економіці загалом.

Сергій РОЖКОВ.

До 225-річчя від дня народження Людвіга ван Бетховена

МАЕСТРО БЛИЗЬКИЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІВУЧІЙ ДУШІ

Днями у центрі «Український дім» відбувся благодійний концерт, присвячений 225-річчю від дня народження Людвіга ван Бетховена. Організатори концерту — Фонд сприяння розвитку мистецтв України, центр «Український дім», генеральний спонсор — австрійська фірма «BAKALOWITS». Кошти, зібрані під час вечора, будуть спрямовані на підтримку творчої молоді.

А знаєте, нам трохи шкода вас, усіх тих, хто не поринув цього вечора у чарівний світ Бетховенської музики, хто не бачив витончених рук зовсім юних, молодих і знаних музикантів, хто не чув, які божественні звуки випливають з-під тих рук. Бо і ці рядки, і знімки нашого фотокореспондента зможуть лише розповісти про мить, суть якої не відчуєш, якщо сам не був її свідком. Ми — були! І був заповнений вщерть зал «Українського дому»! І неприхований подив, зачарованість публіки! Були щирі і теплі оплески! І з усіма, над усіма був геніальний маестро Бетховен!

У вступному слові народний артист України, професор Іван Гамкало сказав: великий композитор тут, серед нас. Ми не слухачі, ми прочани, що зібралися — попри життєві труднощі, попри нашу розгубленість перед ними — запричаститися творчістю і духом Бетховена.

Людвіг ван Бетховен особливо близький українській співучій душі: у його творчості чуємо не один український мотив, не одну українську тему. І чи знаєте ви, наприклад, що пісня «Їхав козак за Дунай» стала німецькою народною і двічі потрапляла до списку Маестро: як фортепіанна варіація і як обробка для голосу «Козацька пісня»? Українську мелодію чуємо і в інших шедеврах композитора, зокрема, в Третій, Шостій, Дев'ятій симфоніях, а у Восьмій сонаті виразно звучить «Український козачок» — що це так, слухачі переконалися під час концерту.

Єднала композитора з Україною і його дружба з сином гетьмана Кирила Разумовського — Андрієм. Андрій Разумовський не просто приязно ставився до Маестро, він спонсорував і підтримував його і в творчості, і в житті. Син гетьмана взагалі був великим шанувальником музики — у своєму палаці він тримав струнний квартет, у якому сам грав роль другої скрипки.

Про зв'язки Бетховена з Україною можна говорити багато, але можна відчути їх і без слів — у музиці. Може, саме тому на благодійному концерті — від наймолодшої його учасниці, учениці 4-го класу Київської середньої спеціальної музичної школи-інтернату імені М. Лисенка Юлі Швед до народної артистки України, лауреата міжнародних конкурсів, доцента Національної музичної академії імені П. Чайковського Людмили Марцевич — усі були щасливі торкнутися струн творчої спадщини генія.

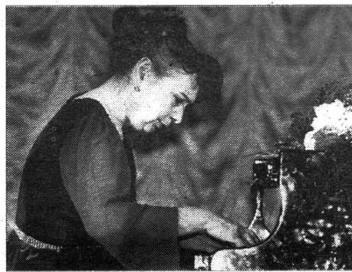
Людвіга ван Бетховена не оминула трагедія — глухота. Здавалось би, що цей сумний факт має дати поштовх до музики песимістичної, журливої, до безнадії. Але ми на концерті чули зовсім інші мелодії — життєстверднi, світлі, пройняті любов'ю і радістю. Захоплення публіки викликала «Аппасіоната» у виконанні юної піаністки, але вже дипломанта трьох міжнародних конкурсів Вікторії Єрмольєвої, соната №20, її виконав дует — студентки 4-го курсу Національної музичної академії ім. П. Чайковського Ярослава Шевченко (скрипка) та Ольга Шадріна-Личак (фортепіано), ну й, звичайно, «Місячна» та «Патетична» сонати, які так зіграти могла, певно, тільки Людмила Марцевич. Утім, усі учасники сонатного концерту, без перебільшення, дарували публіці насолоду від чудової вічної справжньої Музики. Їм не бракує таланту. Їм не бракує терпіння. Господи, пошли їм нових Разумовських!

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На знімках: благодійний концерт відкривають господарка вечора народна артистка України, генеральний директор центру «Український дім» Лариса Хоролець і голова ради Фонду сприяння розвитку мистецтв Анатолій Матвієнко; Ярослава Шевченко, дипломант міжнародного конкурсу в Парижі, цього вечора скрипкою полонила зал (між іншим, коли Ярослава робила по світу Музики перші кроки, її тато — відомий український правозахисник Олесь Шевченко — перебував у зовсім іншому полоні); «Місячна соната» і Людмила Марцевич — цим усе сказано!

«Зрада» Андрія Курбського

Триптих про епізод з вітчизняної історії

II. І став Конрадом Валленродом

1828 року польський поет Адам Міцкевич закінчив свою знамениту поему «Конрад Валленрод», присвячену слов'янському полководцеві, котрий свідомо пішов на співпрацю із загарбником (в даному разі німецькими рицарями-хрестоносцями), але у вирішальний момент привів очолюване ним вороже військо до поразки.

Чи є рація порівнювати Андрія Курбського з героєм Міцкевича? Важко сказати. Очевидно, все ж можна твердити, що втеча з Дерпта волинського князя була його свідомим кроком, бо він цінував у житті не зовнішній блиск, багатства і кар'єрні успіхи, а те, що звеличує людину в людині (про це докладніше в останній публікації пропонованого триптиха). Щоправда, таке розуміння суті людського життя прийшло до князя лише у зрілому віці. В молодості його теж захоплював вир боротьби за вигідне «місце під сонцем»...

1549 року, маючи дворянський чин стольника, двадцятилітній Андрій Курбський у званні осавула брав участь у Казанському поході Івана Грозного. Через рік цар призначив його на відповідальний пост воєводи в Пронськ, де в той час очікувався напад Орди. Пізніше на чолі 30-тисячного війська Андрій Курбський брав участь у вирішальному штурмі Казані й прославився на полі бою як хоробрий полководець. На початку 50-х років XVI століття волинський князь, здійснюючи загальне командування московськими військами, розгромив повстання поволзьких народів проти Івана Грозного. Закономірно, що в 28 років Андрій Курбський був удостоєний боярського чину. Він активно діяв як військовоначальник під час Лівонської війни, хоча в цілому для Москви ця війна не була успішна.

І раптом — відмова від усього досягнутого й повернення на Волинь? Невже лише за покликом крові?

Очевидно, що ні.

Андрій Курбський, повторюю, був людина європейської освіти й культури. Він уважно стежив за подіями в країнах, сусідніх із Московією. Ті самі Польща та Литва, до складу яких увійшли українські землі, розвивалися під впливом ідей Відродження — в них відкривалися чи вже й діяли університети, друкували книги. Микола Коперник вже видав свою знамениту працю «Про обертання небесних сфер», якою утверджував геліоцентричну систему світу (до цього центром всесвіту вважали нерухому Землю). Світло розуму дедалі більше освячувало духовне життя народів Європи.

А в цей час в холодній Московії самодур-цар варварськими способами (жорстокими вбивствами й підступними інтригами) добивався самодержавної влади. На шляху до здійснення його мети стояла боярська дума. Зрозуміло, що вона не була органом, що особливо сприяв розвитку московської держави, але все ж була певною противагою й стримуючою Івана Грозного силою. Адже всі рішення царя мали бути затверджені боярами.

Очевидно, Андрій Курбський бачив у боротьбі бояр за право впливати на управління державою предковічні звичаї своєї батьківщини, зокрема, давньоруську традицію верховенства законів, якими керувалися київські князі ще від часу появи «Руської правди» в XI—XII століттях. А в московській імперії, яка постійно розширювала свої кордони, все залежало від настрою та параноїчних припадків царя-самодура. Оточивши себе фаворитами та авантюристами, Іван Грозний бачив найбільшу радість у пролитті людської крові. Він знищив десятки тисяч псковитян та новгородців лише на підставі власної підозри, що ці міста хочуть відійти до володінь Литви. В розгромленій Казані було вбито всіх мусульман, а в Полоцьку — всіх євреїв. Цар часто блазнював, називаючи себе «псом смердячим», що постійно перебуває «в блуде, прелюбодействе, скверне, во убийстве, в ограблении, в хищении, в ненависти, во всяком злодействе», як писав про себе у зверненні до монахів Кирило-Білозерського монастиря. «Жартівливим витівкам» Івана Грозного не було меж. Так, стрілецького командира Микиту Голохвастова було посаджено на діжку з порохом і висаджено у повітря лише за те, що, відчувши підозру царя до себе, вирішив постригтися в монахи. Іван Грозний і «допоміг» йому швидше піднятися до неба...

У припадку жорстокості Іван Грозний вбив дружину свого сина, а потім і самого сина. Разом з тим він лицемірно писав Андрію Курбському: «Если ты пойдешь вместе с литовцами воевать, то непременно будешь церкви разорять, иконы попирать, христиан губить. Представь себе, как нежные тела младенцев будут попираемы и терзаемы конскими копытами...».

На всі «чому?» Андрія Курбського Іван Грозний у своїх листах відповідав новими й новими звинуваченнями, в яких підозрював князя.

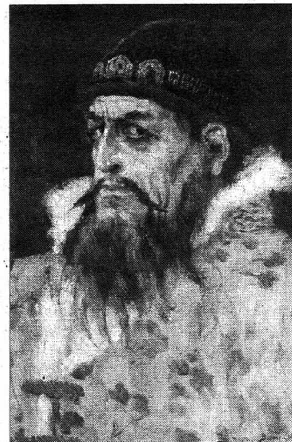
Зрозуміло, що рішення Андрія Курбського залишити Московію було прийнято не зопалу. Князь мав таємні стосунки з королем Польщі Сигізмундом II Августом, гетьманом Литви Радзивілом та іншими високими представниками влади сусідніх з Московією держав. Останньою краплею, можна вважати, стало заслання й потім знищення фаворита Івана Грозного Олексія Адашева, якого було взято до Кремля «від купи гною», як писав Андрій Курбський, звинувачуючи Івана Грозного в сприянні наближенню до державного трону різних пройдисвітів та невігласів.

***

Московська ідеологічна машина здавна використовувала прийом звинувачення в неіснуючих гріхах критиків чи противників політичної системи, основаної на терорі та самодержавності. Князь Андрій Курбський став одним з перших її об'єктів. Пізніше Петро I назвав зрадником Івана Мазепу й вірне російському імператорові московське духовенство співало анафему (прокляття) українському гетьманові.

Те саме відбувалося й у радянській імперії. Один з активних учасників Жовтневого перевороту Федір Раскольників, будучи на дипломатичній службі в Болгарії, був звинувачений Сталіним у зраді й мав бути розстріляний. Але вчасно виїхавши до Парижа, Федір Раскольників врятувався. У відомому листі-звинуваченні, адресованому Сталіну, він, подібно Андрію Курбському, дав більшовицькому самодержцю гідну відповідь.

Тож не така вже й забута ця історія — ідеологічний двобій українського інтелектуала князя Курбського й московського самодержця Івана Грозного.

На знімку: В. Васнецов «Портрет Івана Грозного».

Віталій АБЛІЦОВ.

(Продовження.
Початок в № від 20 січня).

Інформація про шостий випуск простих іменних акцій акціонерним банком «АвтоЗАЗбанк»

I. Характеристика емітента

Акціонерний банк «АвтоЗАЗбанк» було створено як товариство з обмеженою відповідальністю і зареєстровано Національним банком України 21 жовтня 1991 року за номером 43. Згідно, з рішенням загальних зборів акціонерів банку від 15 грудня 1993 року (протокол № 1) перетворений на акціонерне товариство відкритого типу акціонерний банк «АвтоЗАЗбанк» і зареєстрований Національним банком України 25 лютого 1994 р. за номером 43.

Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів. Органом управління, який здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу, є рада банку.

Голова ради банку — Кравчун Степан Іванович — голова правління, генеральний директор Запорізького автомобільного заводу АО «АвтоЗАЗ», кандидат технічних наук, академік інженерної академії України.

Юридична адреса банку: 330063, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 8.

Керівництво поточною діяльністю здійснює правління банку на чолі з головою — Поповою Вірою Тимофіївною, яка має двадцятирічний досвід роботи у банківській системі.

II. Опис ділової діяльності емітента

Метою діяльності акціонерного «АвтоЗАЗбанку» є сприяння розвитку товарно-грошових відносин в Україні через розширення спектра банківських послуг, підтримка виконання державної програми «Автомобіль України», різних форм підприємництва і приватного бізнесу, задоволення інтересів акціонерів банку.

Статутний фонд банку сформовано за рахунок п'яти емісій акцій і на цей час становить 200 млрд. крб.

Банк має ліцензію № 58 Національного банку України на проведення операцій з валютними цінностями і дозволи Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску і обігу цінних паперів та на виконання функцій депозитарію інвестиційних фондів (інвестиційних компаній) за відповідними номерами 22 та 42.

Від Фонду державного майна України одержано ліцензію № 23 на здійснення банком посередницької діяльності з приватизаційними паперами.

«АвтоЗАЗбанк» здійснює комплексне розрахунково-касове, кредитне і валютне обслуговування господарчих структур різних форм власності та громадян, виконує операції з цінними паперами. Відкрито кореспондентські рахунки в банках Росії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Німеччини, Великобританії, США, Австрії, Франції.

Економічні нормативи, встановлені Національним банком України, дотримуються, що свідчить про фінансову стабільність банку.

«АвтоЗАЗбанк» — член Асоціації комерційних банків України, Українських фондової та валютної бірж.

III. Дані про емісію акцій

Рішення про відкриту передплату на акції шостого випуску прийнято загальними зборами акціонерів 15 січня 1995 року, протокол № 15.

Мета випуску акцій — подальше зміцнення фінансового стану банку та розширення масштабів його діяльності.

Загальний обсяг емісії — 100 000 000 000 (сто мільярдів) карбованців.

Кількість цінних паперів — 1 000 000 (один мільйон) простих іменних акцій.

Номінальна вартість — 100 000 (сто тисяч) крб.

Акції випускаються серією 006.

Обіг акцій фіксується в електронному депозитарії банку.

Термін передплати на акції з 5 лютого по 5 серпня 1996 року.

У разі перевищення або недосягнення рівня передплати оголошеної VI емісії загальними зборами акціонерів затверджується фактичне розміщення акцій.

Власник простих іменних акцій має право:

участі в загальних зборах акціонерів особисто або через представника;

голосу із розрахунку одна акція — один голос;

на отримання дивідендів пропорційно до номінальної вартості акцій, які йому належать;

на отримання частини майна у разі ліквідації банку.

Частка будь-кого з акціонерів банку за сумою акцій не повинна перевищувати 35% статутного фонду банку.

Прості іменні акції розміщуються серед юридичних та фізичних осіб — діючих акціонерів і можуть реалізовуватись з курсовою надбавкою, яку встановлює правління банку. Продаж акцій фізичним особам здійснюється мінімальним пакетом у кількості 1000 штук. Вартість акцій сплачується повністю у день їх придбання у національній валюті України.

Право придбання акцій в першу чергу надається засновникам та працівникам банку.

Для засновників і працівників банку акції продаються за номінальною вартістю, без курсової надбавки.

Після оплати повної вартості заявлених акцій і реєстрації підсумків проведення передплати в контролюючих органах власникові акцій видається свідоцтво, яке містить дані про емітента, акціонера, кількість придбаних акцій та їх загальну номінальну вартість, має підпис голови Правління або уповноваженої особи і печатку банку.

Згідно з вимогами Національного банку України юридичними особами, які спрямовують власні кошти на придбання акцій, надаються банку аудиторські висновки про їх фінансовий стан і платоспроможність, а також «Баланс підприємства» (ф. № 1) та «Звіт про фінансові результати та їх використання» (ф. № 2) на останню дату перед купівлею акцій. Фізичні особи, черговий внесок яких до статутного фонду банку становить 170 млн. крб. або перевищує цю суму, подають довідку про наявність у них власних коштів, затверджену податковою інспекцією за місцем проживання.

Акціонери банку мають такі пільги:

першочергове придбання акцій наступних випусків;

можливість отримання кредиту під заставу акцій банку.

Власники акцій мають право самостійно продавати, передавати, заповідати, заставляти акції з обов'язковою реєстрацією зміни власника в електронному депозитарії банку в 10-денний термін. Спадкоємство акцій здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

Передання прав власності на акції шостого випуску і гарантований їх викуп (за бажанням акціонера) за номінальною вартістю можуть бути проведені тільки після офіційної реєстрації результатів передплати.

Розмір дивідендів та термін їх виплати визначається Загальними Зборами акціонерів. Дивіденди нараховують щоквартально, пропорційно до номінальної вартості акцій залежно від терміну їх обігу, за рахунок прибутку банку, що залишається в його розпорядженні після сплати податків і розподілу згідно з нормативами. Виплата дивідендів по акціях шостого випуску буде проводитись тільки після державної реєстрації підсумків емісії, шляхом їх переведення на рахунок акціонера або в касі банку.

При відмові емітенту у випуску акцій залучені кошти повертаються в строк до 10 днів.

IV. Фактори ризику

Приймаючи рішення про придбання акцій «АвтоЗАЗбанку», покупець має взяти до уваги такі фактори ризику:

погіршення загальної економічної ситуації в Україні;

зміни в законодавстві про оподаткування комерційних банків;

подальше збільшення темпів інфляції.

Передплату акцій провадять АБ «АвтоЗАЗбанк» та його філії за адресами:

м. Запоріжжя, пр. Леніна, 8, тел. 63-10-51.

м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 85, тел. 4-83-16.

м. Мелітополь, вул. Кірова, 40, тел. 6-34-34.

Баланс АБ «АвтоЗАЗбанк»

млн. крб.

АКТИВ	На 01.01.95 р.	На 01.01.96 р.
1. Каса і коррахунок в НБУ		
а) в нац. валюті	97423	35284
б) в ін. валюті	24245	34566
2. Коррахунки в інших банках:		
а) в нац. валюті	—	100
б) в ін. валюті	93171	71788
3. Кредити, надані банком		
а) короткострокові	404830	848474
б) довгострокові	40408	—
в) у валюті	—	15480
4. Міжбанківський кредит	—	22355
5. Цінні папери, паї, акції, придбані банком	2	6433
6. Основні засоби та капіталовкладення	21195	90540
7. Дебітори	17983	29890
8. Інші активи	48703	548136
9. Збиток	—	
10. Всього	**747960**	**1703046**
ПАСИВ	**На 01.01.95 р.**	**На 01.01.96 р.**
1. Статутний фонд	42000	200000
2. Резервний фонд	5979	9155
3. Інші фонди банку та кошти, прирівняні до них в т. ч.	30940	147985
4. Коррахунки інших банків:		
а) в національній валюті	253	—
б) в іноземній валюті	7	—
5. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів у нац. валюті	138311	77195
6. Депозити юридичних осіб	146184	56860
7. Вклади громадян	17825	220196
8. Кошти клієнтів в іноземній валюті	107223	40721
9. Міжбанківський кредит	162181	6000
10. Кредитори	19019	72880
11. Інші пасиви	78038	448749
12. Прибуток	* 191716	423305
13. Всього	**747960**	**1703046**

* Прибуток (п.12) на 1.01.1995 р. в підсумок не входить, відображається довідково.

Інформація про діяльність взаємного фонду інвестиційної компанії «Київська інвестиційна компанія»

Інвестиційна компанія «Київська інвестиційна компанія», що створена у формі товариства з обмеженою відповідальністю, здійснює спільне інвестування та реалізує на основі отриманого прибутку інтереси її засновників та учасників.

Юридична адреса: 252010, Київ, вул. Кіквідзе, 39.

Місцезнаходження: 252010, Київ, вул. Кіквідзе, 39.

Для здійснення спільного інвестування інвестиційна компанія через створений нею взаємний фонд,здійснила першу емісію інвестиційних сертифікатів у кількості 15000 шт. на загальну суму 15 000 000 000 (п'ятнадцять мільярдів карбованців). Номінальна вартість одного сертифіката становила 1 000 000 карбованців.

У грудні 1995 р. перша емісія інвестиційних сертифікатів була закрита.

Фінансові результати взаємного фонду на 20 грудня 1995 р.:

вартість чистих активів: 14778,8 млн. крб.; у розрахунку на 1 інвестиційний сертифікат.

перелік та кількість цінних паперів, що перебувають у власності фонду:

1. ВАТ «Київський дослідний завод торговельного устаткування», ЗКПО 01546221 — 10490 акцій;
2. ВАТ «Київспецкомплектгаз», ЗКПО 00157960 - 6545 акцій;
3. ВАТ «Чижівська паперова фабрика», ЗКПО 00278712 — 3570 акцій;
4. ВАТ «ЛАКТІС», ЗКПО 00447787 — 12600 акцій;
5. ВАТ «КОЛМАШ», ЗКПО 00451694 — 6300 акцій;
6. ВАТ «Автопідприємство з іноземного туризму», ЗКПО 00451694 — 14200 акцій;
7. ВАТ «Здолбунівський ремонтно-механічний завод», ЗКПО 05481903 — 8400 акцій;
8. ВАТ «Український науково-дослідний інститут авіаційної технології», ЗКПО 14308552 — 4200 акцій;
9. ВАТ «Коломийська друкарня ім. Шухевича», ЗКПО 20540164 — 60000 акцій;
10. ВАТ «Ремторгустаткування», ЗКПО 02132668 — 528279 акцій;
11. ВАТ «МАРС», ЗКПО 14309379 — 133250 акцій.

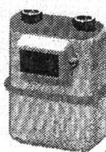
Вартість інших активів фонду: 14605,5 млн. крб.

Звіт про заборгованість фонду:

кредиторська: 500 млн. крб.

дебіторська: 773 млн. крб.

Загальна кількість інвестиційних сертифікатів, які перебувають в обігу, на 20 грудня 1995 р. становить 13334 шт.

Арбитражный суд Луганской области (348000, г. Луганск, площадь Героев Великой Отечественной войны, 3а) возбудил дело № 12—17 о признании банкротом государственного предприятия «Новоайдарская птицефабрика».

Юридический адрес и банковские реквизиты должника: 349560, Луганская область, поселок Новоайдар, расчетный счет № 000406002 в Новоайдарском отделении банка «Украина».

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца с момента опубликования этого объявления.

Арбітражним судом Кіровоградської області (м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушено справу № 773/7 від 31.10.1995 р. про визнання банкрутом колективного сільськогосподарського підприємства ім. Чкалова.

Адреса боржника: 317640, с. Журавлинка Голованівського р-ну Кіровоградської області, розрахунковий рахунок № 400003 АКБ «Україна» смт. Голованівськ.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Днепропетровской области: 320004, г. Днепропетровск, пр. Кирова, 1, возбудил дело № Б 4-223 от 20.11.1995 г. о признании банкротом доверительного общества «Лбанк-траст компани», г. Днепропетровск, ул. Свердлова, 4, кв. 50, расчетный счет № 467202 в Екатеринінском филиале КБ «Новый».

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Запитуєте — відповідаємо

ДО РЕДАКЦІЇ надійшло чимало листів з проханнями роз'яснити ряд положень щодо проживання в державних і приватизованих квартирах, плати за них тощо. На запитання читачів відповідає заступник начальника житлового управління Держжитлокомунгоспу України Валентин ОРЛОВСЬКИЙ.

Чи завжди мій дім — моя фортеця?

Чому маю платити за зайві метри?

Загальна площа моєї однокімнатної квартири — 34,4 кв. м. З них тільки 19,1 — корисної. Чомусь маю пільги тільки на 21 кв. м., а за лишки плачу повністю. Чому? Куди подіти зайві метри?

Катерина КОМАРЕЦЬКА,
учасниця Великої Вітчизняної війни.

Київ.

Чи оплачується додаткова площа 10,5 кв. м. як зайва, чи вважається за норму для учасників бойових дій?

М. КУХАРЧУК,
учасник бойових дій.

Полтава.

Ф. МАЦЮК.

Київ.

Згідно з Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» пільгова плата за користування житлом (квартирна плата) учасникам бойових дій та учасникам Великої Вітчизняної війни надається в межах норм.

Статтею 66 Житлового кодексу УРСР таку норму встановлено у розмірі 21 квадратного метра загальної площі на одну особу. Тобто, пільги громадянам, які мають відповідний статус, а також членам їх сімей, надаються лише на 21 кв. м. загальної площі на кожну особу. Цією ж статтею визначено, що зайва площа, якщо розміри її на всю сім'ю не перевищують половини норми загальної площі, яку належить мати одній особі (тобто 10,5 кв. метра оплачується в одинарному розмірі, а плата за користування рештою зайвої загальної площі, крім однокімнатних квартир) береться в розмірі, підвищеному в 1,3 раза.

***

За приватизовану також?

Я приватизував квартиру, але плачу за зайві метри. Які зайві метри можуть бути у приватній власності? Вважаю це несправедливим. Крім того, я учасник бойових дій, інвалід другої групи.

Д. ГУРЕВИЧ.

Харків.

Відповідно до статей 10 та 13 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» громадяни, які приватизували займане ними житло, несуть витрати на утримання будинків та прибудинкової території в розмірі квартирної плати нарівні з наймачами державного житлового фонду.

Таким чином, порядок нарахування витрат на утримання приватизованого житла відповідає порядку нарахування квартирної плати.

***

Чи збереглася броня колишнього Союзу?

Десять років мій колишній чоловік не проживає в квартирі і взагалі всі ці роки живе і працює в Магадані. Мене цікавить, чи діє й досі броня на житлоплощу, як це було в колишньому Союзі? Чи він має право на неї, якщо він узагалі не громадянин України?

Л.П.

Донецька область.

За статтями 73, 75, 76 Житлового кодексу УРСР при від'їзді на роботу в райони Крайньої Півночі та прирівнені до неї місцевості квартиронаймач та члени його сім'ї можуть забронювати займане ними житлове приміщення на весь час дії трудового договору, а в окремих випадках, передбачених законодавством, — на весь час перебування в таких районах.

Право на збереження житлового приміщення підтверджується охоронним свідоцтвом (бронею), виданим на встановлений законодавством строк. Якщо після закінчення броні наймач (член його сім'ї) протягом шести місяців не повернувся в заброньоване приміщення, це може бути приводом для визнання його таким, що втратив право на користування житловим приміщенням, в судовому порядку.

***

І за сарай треба платити?

У дворі будинку, який належить заводу Укрнафтосинтезу, згоріли дерев'яні сарайчики і на їх місці збудували цегляні. За них повинні сплатити мешканці будинку. Чи повинен я, інвалід Великої Вітчизняної війни, який звільнений від оплати комунальних послуг і капремонту квартири, платити за ці сарайчики?

В. СКЛЯРЕНКО.

Кременчук
Полтавської області.

Чи зберігаються пільги за оплату електроенергії в гаражах, дачних будиночках і на садових ділянках?

О. МОВЧАН.

Полтава.

За законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ветеранам війни пільги надаються щодо оплати за житло та комунальні послуги.

Цим законом не передбачено надання пільг з оплати за користування сараями, гаражами тощо.

***

Уговор паче грошей

Як повинна оплачуватися житлова площа і комунальні послуги у приватизованій квартирі, якщо сім'я з двох учасників війни, квартира на першому поверсі? Чи залежить оплата квартири від того, на якому вона поверсі? Чи мають право брати плату за зайві метри, якщо це моя приватна власність? Коридор, ванна, туалет не опалюються, а плату за це беруть. Чи правильно?

Які документи оформляються між власником приватизованої квартири і ЖЕКом на обслуговування приватизованого житла?

Петро ВАСИЛЬЄВ.

Кривий Ріг.

Згідно зі статтями 10, 13 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» особи, які приватизували займані ними квартири, беруть участь у витратах на утримання будинків і прибудинкових територій в розмірі квартирної плати нарівні з наймачами державного житлового фонду.

Порядок обчислення витрат на утримання приватизованого житла аналогічний порядку нарахування квартирної плати.

Встановлені законодавством пільги нараховуються на норму загальної площі 21 кв. м. на кожного члена сім'ї. Плата за зайву загальну площу, якщо розміри її на всю сім'ю не перевищують половини норми загальної площі, тобто 10,5 кв. м стягується в одинарному розмірі, решта зайвої загальної площі — за тарифом, збільшеним Кабінетом міністрів України від 13.02.95р. № 109 у 1,3 раза (крім однокімнатної квартири).

Плата за централізоване опалення нараховується, виходячи з площі жилих і підсобних приміщень квартири (будинку), без урахування площі балконів і лоджій. Підсобні приміщення квартири (будинку) — це приміщення, які призначені для господарськопобутових потреб мешканців (кухні, коридори, ванні кімнати, туалети, вбудовані шафи і комори тощо), тобто до опалювальної площі включаються всі приміщення, де встановлені прилади опалення або об'єми яких обігріваються теплом від інших приміщень.

Розмір квартирної плати встановлюється постановою уряду і не залежить від місцезнаходження квартири (будинку).

Відповідно до правил користування приміщеннями житлових будинків і прибудинковими територіями, затверджених постановою Кабінету міністрів України від 08.10.92р. № 572, між власником приватизованої квартири та житлово-комунальною організацією укладається договір про участь у витратах на утримання будинку та прибудинкової території.

***

Син — військовослужбовець. А сім'я пільги має?

Чи правда те, що сім'я військовослужбовця має право на 50-ти відсоткову оплату комунальних послуг? Син для цього надіслав довідку про те, що він проходить службу, але в нашій комунальній службі нічого про такі пільги не знають. То чи є такі пільги, чи їх немає?

Віктор ШИНКАРЕНКО.

Феодосія.

Згідно з пунктом 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», пільги щодо оплати за житло та комунальні послуги надаються військовослужбовцям, які проходять службу на території України, та членам сімей військовослужбовців, які загинули, померли, пропали безвісти або стали інвалідами під час проходження військової служби.

Цим законом не передбачено пільги щодо оплати житла та комунальних послуг батькам та членам сімей військовослужбовців строкової служби.

Записала відповіді
Марія ДАВИДЕНКО.

Спорт

Повернення Яремченка

Останнім часом у кременчуцькому «Кремені» сталося багато новин. Найголовніша з них та, що команду очолив відомий тренер Валерій Яремченко, який тривалий час очолював донецький «Шахтар». Розлучившись із ним минулої зими, Валерій Іванович попрацював у Росії. Але, як бачимо, потягнуло в рідні краї. Можливо, що в «Кремені» почнуть виступати колишні гравці «Шахтаря» Олег Матвеєв, Ігор Леонов та Сергій Ательхін. Ведуться переговори про перехід до кременчуцького колективу Яна Школьникова з охтирського «Нафтовика», Сергія Євглевського з «Прикарпаття», воротаря Валерія Дудки та Олега Козьміна (обоє з «Поліграфтехніки»), Владислава Прудиуса з «ЦСКА-Борисфена», тріо з чортківського «Кристала» — Василя Гречанова, Віталія Кобзаря та Олександра Агаріна. Не проти повернення до Кременчука Андрій Федьков («Шахтар», Донецьк), Толят Шайхаметов (останнім часом грав в одному з колективів Криму) та Сефар Алібаєв з Росії.

Позивні футбольної весни

Якщо навіть частина цих гравців вваллється до колективу, який переживає скрутні часи, то йому одразу легше дихатиметься. А поява на тренерському містку такої колоритної постаті, якою, безперечно, є Яремченко, вселяє неабиякі надії в серця прихильників «Кременя» на те, що команда збереже місце у вищій лізі.

Як домовилися Кварцяний з Козьмичем

Не кращі часи переживає луцька «Волинь». Її наставник Віталій Кварцяний весь час жаліється, мовляв, і з фінансами скрута, і виконавців бракує. Втім, він обіцяв і уболівальникам, і журналістам, що «Волинь» усе ж залишиться на плаву. Запитували пана Кварцяного і про лідера колективу, гравця молодіжної збірної Сергія Круковця. Наставник, не всміхнувшись, запевняв, що талановитий футболіст у складі «Волині» готується до другого кола. Але лукавив пан Кварцяний, бо Круковця він віддав до московського «Торпедо». Його наставник Валентин Козьмич Іванов буквально залюбився в молодого українського захисника. Вдарили по руках тренери, і, як кажуть, справу зроблено.

От цікаво, з ким Кварцяний збирається боротися за виживання у вищій лізі? Чи система тут знайома: зірвав куш за футболіста, а там як Бог дасть?

«Карпати» Львів ще не залишали

Цей колектив поки що готується на своїй заміській базі у Брюховичах. Але днями підопічні Володимира Журавчака вирушають на двотижневий збір до Болгарії. Там заплановано зіграти й п'ять контрольних матчів.

Звичайно, численних прихильників «Карпат» цікавлять зміни, які сталися в команді. Поспішу повідомити, що вони незначні. На трансфер поставлено захисника Різника. Його колега за амплуа Василитчук виявив бажання грати в сочинській «Жемчужине». На жаль, лікує серйозну травму півзахисник Роман Зуб. Новачків поки що двоє — півзахисники Назаров із «Зорі-МАЛС» та Фарковець, який грав в Угорщині.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Баскетбол. Четвертий товариський матч національних жіночих збірних. Україна — США — 48:78.

У номер

● *Волинь*

Законсервований газ?

Понад п'ятнадцять років газове родовище на території Локачинського району на Волині було законсервоване. Нині тут ведуться підготовчі роботи до його промислової експлуатації.

Родовище має близько семи мільярдів кубічних метрів запасів газу. Це дасть можливість цілком забезпечити потреби населення та промислові підприємства Волині на 15—20 років. Плановано, що з освоєнням першої черги родовища, річний видобуток газу становитиме 200—250 мільйонів кубічних метрів, а коли до ладу стане друга черга — 400 мільйонів. Нинішнього року буде збудовано 11 експлуатаційних свердловин, змонтовано відповідне устаткування.

Хоча є одна проблема. У локачинському газі — великий вміст сірки. Отож для його очищення потрібне спеціальне устаткування. У проекті це враховано. Щодо собівартості газу, спеціалісти вважають, що тисяча кубічних метрів не перевищуватиме 50 доларів.

● *Харків*

Метро «розморожується»

На засіданні обласного оперативного штабу заступник голови адміністрації Ю.Мкртчян заявив, що, незважаючи на економічні та фінансові проблеми, будівництво харківського метро триватиме. Місцева влада пообіцяла відшукати кошти на спорудження тунелю. Планують відкрити ще дві станції 23 серпня, у день визволення Харкова від гітлерівських окупантів.

● *Чернігів*

Замість простоїв — приймач...

Після тривалої невизначеності та простоїв, нарешті, пожвавилось життя в акціонерному товаристві «Городнянський телевізійний завод «Агат», що на Чернігівщині. Тут розпочали випуск чотирипрограмних радіоприймачів «Агат-ГП-201», які, за висновками експертів, складуть конкуренцію вже існуючим. Перші партії новинки надійшли у продаж.

● *Ужгород*

Пам'ятник безгосподарності

Свого часу спорудження Пістрялівської радіолокаційної станції, що поблизу Мукачевого, на вимогу демократів та «зелених» заморозили. А от що робити з нею далі, так і не вирішили.

Поки точилися дискусії, РЛС поволі розкрадали. Тоді те, що від неї залишилося, вирішили продати, але охочих придбати РЛС не знайшлося.

Водночас на «поховання» залишків Пістрялівської «макаронної фабрики» (як назвали станцію в народі) коштів ніхто надавати не збирається. А щоб розібрати її, потрібно 1,5 трильйона карбованців. Отже, найімовірніше, стоятиме РЛС височенним пам'ятником нашій безгосподарності як наука майбутнім поколінням.

Досвід

І третина може стати вагомою

Кризовий стан економіки торік серйозно пригальмував роботу підприємств-переробників садово-городніх культур. Консервні заводи квітучих і врожайних регіонів не змогли переробити навіть половини заготовленого. Тож не дивно, що деякі заводи опинилися за межею виживання.

На цьому похмурому тлі, наче блискавка серед зими, вразив своєю результативністю Кам'янець-Подільський консервний завод — акціонерне товариство відкритого типу «Адамс». Коли інші підприємства втрачали дух оптимізму і виробничого запозвяття, кам'янці реконструювали цехи та нарощували обсяги виробництва.

Справді зоряним для підприємства став минулий рік. І не тільки тому, що його продукцію було відзначено кількома міжнародними нагородами, що було укладено багато договорів з підприємствами високорозвинених країн Європи. Торік консервники збільшили в 4,5 раза випуск концентрованих соків, на 244 відсотки зріс випуск усіх видів консервів. У цілому АТ «Адамс» під керівництвом Адама Яхієва заготовило 52 тисячі тонн плодовогородних культур, що становить третину усіх заготовок, здійснених консервними заводами України. Згодьтеся, це чимало. Тож можна з певністю сказати, що нині й третина може бути вагома.

Що ж сприяло такому успіху? Передовсім те, що кам'янці зуміли стати на рейки ринкових відносин. Нечисленний управлінський апарат, не чекаючи керівних вказівок, централізованих поставок чи коштів, сам шукав і сировину, і багаті ринки збуту. Траплялося, що місяцями директор і його заступники торували шляхи до потенційних партнерів. То вже пізніше було стажування у західних наукових закладах, бізнес-центрах. А ось недавно інвестиційний фонд США вирішив укласти в АТ «Адамс» свою валюту. Консервники теж мають свою валюту, але вважають, що інвестиційний капітал дасть їм можливість сягнути ще більших прибутків.

Отак заводчани нагромаджують блага як для себе, так і для держави. Тільки самих податків до бюджету перераховано АТ півтрильйона купонів та кілька мільйонів доларів. А на часі ще зриміші валютні прибутки. І якби таких яхієвих в Україні серед директорського корпусу була хоч третина, ми, певен, нині жили б заможніше.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницька область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімках: Леся Сінчак демонструє продукцію; директор АТ «Адамс» Адам Яхієв.

Тернистий шлях до Ганновера

Саме таке визначення спадає на думку, коли знайомишся з матеріалами недавнього засідання робочої групи оргкомітету з підготовки до участі України в міжнародній виставці оргтехніки, інформації, телекомунікацій СеВІТ-96, яка відбудеться 14—20 березня цього року в німецькому місті Ганновері — одному з найбільших європейських і світових виставочних центрів. Причина прозаїчна — відсутність коштів у міністерств і відомств. А тому колективам кількох десятків підприємств України, яким є що показати на престижній виставці, поки що залишається тільки мріяти про участь у ній.

Прокоментувати ситуацію кореспондент Укрінформу Анатолій Михайлов попросив виконавчого директора Спілки виставочних організацій України Георгія СЕМИЛЕТКА.

— Я вважаю, що нині вкотре дається взнаки відсутність в нашій державі продуманої концепції діяльності в цій сфері. Чимало керівників, котрі приймають рішення, дивляться на виставки і на все з ними пов'язане, здебільшого як на форму проведення дозвілля, сприймають їх як витратні заходи.

Ще одна важлива причина — у нас немає спеціального державного органу, який займався б міжнародною і внутрішньою виставочною діяльністю.

Загалом для відрядження до Ганновера вітчизняних виробників оргтехніки, інформаційно-комунікаційної продукції потрібні не такі вже й значні кошти — десь із мільйон німецьких марок. Цього вистачило б для обладнання національного стенду, комплексу маркетингових досліджень, представлення наших новітніх розробок, частина яких не має аналогів у світі. Це, зокрема, розробки інститутів кібернетики та програмних систем НАН України, Київського радіозаводу, виробничого об'єднання «Оризон» (Сміла Черкаської області). Я переконаний, що участь українських спеціалістів і виробників у виставці сприяла б встановленню плідних контактів із зарубіжними партнерами; залученню іноземних інвестицій.

— **А якщо коштів не буде знайдено?**

— Тоді нашу державу сприймуть у Ганновері, європейських ділових колах як банкрута, ненадійного, нецивілізованого партнера. І, повірте, наслідки цього не вдасться подолати навіть через кілька років. Єдиний, хто, на мою думку, може вирішити цю проблему, — уряд України. Нині тільки від нього залежить, чи буде Україна представлена на виставці СеВІТ-96, чи вдасться нам подолати тернистий шлях до Ганновера.

На знімку: виконавчий директор Спілки виставочних організацій України Георгій Семилетко.

Фото Укрінформу.

Вітчизняний стиль

«СОЛОДКА ПАРОЧКА». АЛЕ — З ОДЕСИ

Бізнесмени з ряду країн СНД, що приїхали на міжнародну виставку-ярмарок, яка під девізом «Екологічно чисті продукти» торік проходила в місті Болонья, не приховували свого наміру: укласти вигідні контракти з підприємствами далекого зарубіжжя на постачання їм продовольчих товарів, попит на які місцеве виробництво не можуть задовольнити. Але із здивуванням мусили констатувати, що за «солодкою парочкою» зовсім не обов'язково їхати за тридев'ять земель, її можна придбати — причому майже вдвоє дешевше — ближче, в Одесі. Місцеве кондитерське акціонерне товариство представило на ярмарок такий широкий вибір продукції найвищого гатунку, що будь-яке торговельне підприємство може цілком забезпечити собі асортимент. Тут і шоколадні батончики «Гулівер», «Дюк», «Малятко», «Одеса», «Ланжерон», і коробки шоколадних цукерок «Стріла», «Чорнослив у шоколаді», «Пушкінський платан» та інші, і десятки видів карамелі та печива.

Експерти виставки-ярмарку (безпрецедентний випадок щодо продовольчої продукції східноєвропейських країн) змушені були усі представлені з Одеси вироби сертифікувати за міжнародними нормами. Воно й зрозуміло: АТ «Одеса» застосовує при виготовленні своєї продукції лише натуральну сировину, без будь-яких замінників чи хімічних компонентів. Отож бізнесменам, скажімо, з Росії та Білорусі нічого іншого не залишилося, як укласти контракти на постачання солодощів не з далеким зарубіжжям, а з українською Одесою.

— Ми одержали ряд цікавих пропозицій від зарубіжних фірм, зокрема італійських, — розповідає генеральний директор АТ «Одеса» Валерій Хамалов. — Але розуміємо — пробитися на перенасичений товарами західний ринок дуже не просто. Тут важать не тільки якість продукції, а й багато інших факторів: її зовнішній вигляд, упаковка, реклама, маркетингові дослідження, ділові контакти тощо. В один день чи навіть рік, усього цього не досягнеш. Хоча й прагнемо того...

Розуміючи, що на ринок пробитися можна тільки завдяки добротній продукції, тут взяли орієнтацію на переоснащення виробництва: встановили найсучасніші обгортальні автомати. Весь минулий рік пройшов під гаслом «рік упаковки».

І таки багато чого досягли. Тривали й пошуки шляхів здешевлення продукції. За умов, коли закупо-вуються натуральні, а значить, і дорожчі, порівняно зі штучними, компоненти, це зовсім не просто. Та спеціалісти АТ вважають: ціна — надто важливий чинник конкурентоспроможності, аби ним нехтувати. Краще, повністю завантажуючи потужності, більше реалізовувати порівняно дешевої продукції, аніж, працюючи упівсили, одержувати прибутки завдяки високим цінам. Це особливо актуально для внутрішнього ринку, куди йде зараз більша частка товару, бо у людей, як відомо, не так багато грошей, аби влаштовувати собі «солодке» життя. І якщо у новорічні та різдвяні свята люди таки розкуповували вироби саме одеських кондитерів, то цьому завважила і ціна на них. Адже, приміром, відпускна ціна продукції АТ «Одеса» десь на 10 відсотків нижча, ніж на аналогічних підприємствах Києва та Львова, й на третину — Донецька та Луганська. Тут, правда, слід зауважити: саме відпускна ціна підприємства, бо торгівля, буває, на популярні види продукції «накручує» ще 50 — 60 і навіть більше відсотків первинної її вартості. Виходить, АТ, дбаючи про зниження ціни, обмежується мінімальною рентабельністю, а ті, хто ту продукцію лише реалізує, воліють «здерти» з покупців максимум. Невже це справедливо, запитують кондитери, невже не можна законодавчо обмежити їхні непомірні апетити?

Певно, можна. І тоді не лише в свята, але й у будень ми зможемо поласувати солодощами від АТ «Одеса».

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
♦ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
♦ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 331925.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311015.